

Slutrapport för Ansvarsfull alkoholservering i Halland 2010 2011:11

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Länsstyrelsen i Hallands län

Utvecklingsenheten

Författare: Johanna Nilsson, projektledare Ansvarsfull alkoholservering i Hallands län

Meddelande: 2011:11

Tryckt på Länsstyrelsens tryckeri, Halmstad, 2011

Foto: Rasmus Mårtensson

Innehållsförteckning

Verksamhetsredovisning av projekt Ansvarsfull alkoholservering i Halland

Förord	3
Mål	3
Syfte	3
Bakgrund	3
Metodbeskrivning	4
Planering	4
Samverkan och referensgrupp	4
Informationsspridning	4
Utbildning	4
Samarbete med och inspiration från andra projekt	5
Policy	5
Tillsyn	5
Uppföljning och utvärdering	6
Utförda aktiviteter inom projektet i södra Halland under 2010.....	7
<i>Informationsträffar</i>	7
<i>Kompetensutveckling</i>	7
<i>Utbildningar i Ansvarsfull alkoholservering i Halmstad</i>	7
<i>Referensgruppsmöten KRUS</i>	7
<i>Övriga möten</i>	8
<i>Konferenser</i>	8
<i>Hemsida</i>	8
<i>Materialutveckling</i>	8
<i>Vidareutbildning</i>	9
<i>Permanentning av metoden</i>	9
Utförda aktiviteter inom projektet i norra Halland 2010	9
Avslutning	10

- BILAGA 1 - Berusnings- och ungdomsstudier
- BILAGA 2 - Kartläggning av våldsbrottsstatistik
- BILAGA 3 - Krögarintervjuer
- BILAGA 4 - Jämförelse våldsbrottsstatistik
- BILAGA 5 - Utbildningarnas utvärderingsresultat
- BILAGA 6 - Utvärderingsresultat Relationwise
- BILAGA 7 - Ögonvitnesskildringar
- BILAGA 8 - Informationsspridning

Verksamhetsredovisning av projekt Ansvarsfull alkoholservering i Halland

from 2010-03-01 tom 2010-12-31

Inledning

I mars månad 2009 tog den sociala enheten på Länsstyrelsen i Hallands län emot 680 000 kr från Statens Folkhälsoinstitut (FHI) att användas för arbete med metoden Ansvarsfull Alkoholservering i Halland. Medlen skulle täcka kostnader för en heltidsanställd projektledare samt aktiviteter inom projektet. En projektledare anställdes i augusti 2009 för att påbörja arbetet. Efter årsskiftet 2009/2010 gick projektet och därmed projektledaren över till en ny Utvecklingsenhet då den Sociala Enheten upplöstes och vissa av dess uppgifter fördelades på andra enheter.

I mars månad 2010 beviljades Länsstyrelsen i Hallands län ytterligare 670 000 kr för att kunna fortsätta med det projekt som påbörjades i augusti 2009, kallat KRUS (Krögar- och RestaurangUtbildning enligt STAD-metoden). Även norra Hallands version av Ansvarsfull alkoholservering RUSTAD (RestaurangUtbildning enligt STAD-metoden), skulle under 2010 komma att involveras och stöttas mer i sitt arbete. Tidsbrist under 2009 har gjort att norra Hallands arbete inte engagerats så mycket i det nya projektet, samt det faktum att norra Hallands verksamhet runt ansvarsfull alkoholservering redan permanentats (sedan år 2006) i alla tre berörda kommuner.

Samarbetspartners i projektet Ansvarsfull Alkoholservering i södra Halland är Halmstads, Laholms och Hylte kommuner. I norra Halland; Varbergs, Falkenbergs och Kungsbackas kommuner.

Mål

Målet med metoden Ansvarsfull Alkoholservering är att minska alkoholrelaterat våld och skador på och i anslutning till restauranger. Metoden Ansvarsfull alkoholservering skall sedermera permanentas i ordinarie verksamhet i berörda kommuner. Då RUSTAD's verksamhet redan är permanentad och det mesta arbete inom projektet gjorts i södra Halland, kommer fokus i denna rapport att ligga på KRUS verksamhet.

Syfte

Projektets syfte är att nå sitt uppsatta mål genom att arbeta för att förhindra servering av alkohol till märkbart berusade personer och ungdomar under 18 år. För att kunna uppfylla syftet med projektet har södra Hallands kommuner tillsammans med andra samarbetspartners utvecklat en utbildning för restaurangpersonal och ökat samverkan mellan myndigheter och bransch.

För att projektet skall kunna uppfylla sitt syfte har det bildats en plan för hur Halmstads, Laholms och Hylte kommun skall kunna realisera, marknadsföra, utvärdera samt permanenta en ansvarsfull alkoholservering. En ansvarsfördelning av uppgifter har gjorts för att garantera att metoden lever vidare även efter projektledaren avslutat sin tjänst på Länsstyrelsen. Målet med metoden och därmed också med projektet är som nämnt att minska alkoholrelaterat våld och skador på och i anslutning till restauranger.

Bakgrund

FHI har sedan 2004 spridit metoden Ansvarsfull Alkoholservering till Sveriges kommuner

efter att den utvecklats som en del av STAD-projektet (Stockholm förebygger alkohol- och drogproblem). Metoden är som helhet evidensbaserad och undersökningar visar att den har en positiv effekt när det gäller att minska restaurangrelaterat våld.

Metodbeskrivning

I metoden Ansvarsfull Alkoholservering ingår huvudsakligen följande delar:

- Samverkan
- Utbildning
- Tillsyn
- Policy
- Kartläggning
- Informationsspridning
- Uppföljning och utvärdering

Metoden ska vara implementerad i ordinarie verksamhet i kommunerna från år 2011.

Planering

En tydlig struktur och tidsplanering för de aktiviteter som varit aktuella för projektet har funnits för 2010, dessa aktiviteter presenteras längre fram.

Samverkan och referensgrupp

Vid tillträdet av projektledare Johanna Nilsson, förankrades projektets mål och syfte i de tre kommunerna Halmstad, Laholm och Hylte och en samverkansgrupp skapades. Denna samverkans-/referensgrupp består av:

- Alkoholhandläggare (en från Hylte, en från Laholms och en från Halmstads kommun)
- Poliser (en från varje kommun)
- Krögare (en från Halmstad)
- Ordningstvakter (två från Hylte och en från Halmstad)
- Förebyggande samordnare (en från Halmstads kommun)
- Idrottspedagog (en från Högskolan i Halmstad)
- Utredare inom folkhälsa (en från Region Halland)
- Student (en från högskolan i Halmstad)

Totalt består nu referensgruppen av 14 personer utöver projektledaren, dock sker för tillfället rekrytering av fler krögare.

Informationsspridning

För att göra projektet Ansvarsfull alkoholservering känt har flera olika forum använts för informationsspridning och kommunikation mellan olika organisationer och personer har förts. Information om projektet har getts både genom föredrag, möten, utskick, tidningsartiklar, tidningsannonser och genom informationsträffar och telefonsamtal. (Se bilaga 8 för förteckning över informationsspridning).

Utbildning

Referensgruppen har som nämnts tidigare, genom samverkan sinsemellan utvecklat en utbildning med serveringspersonal som primär målgrupp men med riktning även mot krögare, ordningstvakter och entrévärdar. Utbildningen i Ansvarsfull alkoholservering skall enligt metoden vara på två dagar och innehålla information om nedanstående delar:

- Medicinska o sociala effekter av alkoholen
- Alkohollagen
- Polisens arbete med alkohol och narkotika i restaurangmiljö
- Policy och tillsyn
- Konflikthantering

Det ges även utrymme för

- Filmvisningar och gruppdiskussioner
- Skriftligt test
- Kursutvärdering

Under 2010 har det tillsatts arbetsgrupper för att utforma policy-avsnittet i utbildningen, det skriftliga provet samt utvärderingen. Utvärderingen har även vidareutvecklats under årets gång efter hand som utbildningar ägt rum. Etablerade och välrekommenderade föreläsare har bokats för att hålla i föreläsningarna dag ett och för att hålla i konflikthanteringen under dag två. Policyavsnittet har hållits av projektledaren samt av en lokal krögare och narkotikadelen av en lokal polis. Under delarna med alkohollagen och alkoholens medicinska effekter, har alkoholhandläggare och poliser från referensgruppen funnits på plats. Alkoholhandläggarna för att kunna svara på frågor från deltagarna och berätta om hur varje kommun ställer sig till olika situationer inom restaurangbranschen i relation till alkohollagen. Poliserna har funnits med för att kunna ge en bild av hur förekomsten av våld ser ut i just södra Hallands kommuner och givetvis också för att kunna svara på frågor.

Samarbete med och inspiration från andra projekt

Det har redan från projektets början samarbetats med de kommunala samordnarna för Ansvarsfull alkoholservering i norra Halland samt med Länsstyrelsen i Skåne för att ta vara på deras erfarenheter. Genom FHI:s nätverk för projektledare för Ansvarsfull alkoholservering har även intryck kunnat hämtas därifrån från resterande samordnare i landet. Även projektledaren för Ansvarsfull alkoholservering på FHI har hela tiden stöttat utvecklingen av projektet i Halland. Material som utvecklats av projektledare och referensgrupp har ofta också inspirerats av tidigare använt material från andra utbildningar som följt STAD-metoden.

Policy

Inom ramarna för projektet Ansvarsfull Alkoholservering har olika policys tagits fram så att dessa fyller sin funktion och kan underlätta det dagliga arbetet för all personal som arbetar inom restaurangbranschen. Att ha utformat en bra och tydlig policy underlättar även för gästerna om policyn finns synligt tillgänglig, genom att beskriva hur restaurangen i fråga ser på sin egen verksamhet och vilka krav som ställs på både personal och gäster. Policy-avsnittet till utbildningen i ansvarsfull alkoholservering har även utvecklats under årets gång.

Tillsyn

Samarbetet runt vilka rutiner som skall användas inom tillsynsverksamhet hos kommun och polis skall också skapas eller förbättras. Att samma begrepp används av personal från respektive myndighet är väldigt viktigt för att undvika missförstånd både mellan myndigheter själva och mellan myndighet och krögare. Även här spelar referensgruppen en central roll i utvecklingsprocessen. Det har inte tillsatts någon arbetsgrupp inom detta område då samarbetet redan har fungerat väldigt bra mellan polis och kommun samt då referensgruppen bidragit till att samarbetet blivit ännu bättre.

Uppföljning och utvärdering

En kartläggning gjordes vid projektets början 2009 för att undersöka vilken utgångspunkt arbetet med projektet hade gällande alkoholsituationen i södra Halland. Kartläggningen bestod av berusnings- och ungdomsstudier (bilaga 1), insamling av våldsbrottsstatistik gällande preliminära siffror för 2009 (bilaga 2) samt krögarintervjuer (bilaga 3). Tanken var att göra uppföljningsstudier för att mäta ett eventuellt resultat i slutet av 2010 eller senare, men då JO tagit ett beslut om att provköp inte längre är godkänt som en tillsynsmetod, har projektets medarbetare avrått från att använda en sådan metod för att mäta resultat.

Det har därför lagts fokus på att göra en uppföljning av våldsbrottsstatistiken (se bilaga 4 för en jämförelse av våldsbrottsstatistik) samt att göra bredare utvärderingar på utbildningarna som hållits. Utbildningsutvärderingarna har expanderats till att inte endast koncentrera sig på själva utvecklingen av utbildningen, utan till att även mäta deltagarnas uppfattning av verklighetsförankringen i deras arbetssituation samt om deltagarna tror att utbildningen kan hjälpa dem att motverka alkoholrelaterat våld. (Se bilaga 5 för utbildningarnas utvärderingsresultat). Det har även gjorts ett försök till utvärdering av utbildningsdeltagarnas åsikter om utbildningen via e-mailutskick, dock blev svarsfrekvensen väldigt låg (Se bilaga 6 för resultat av denna utvärdering).

På frågan i utbildningsutvärderingen, om kunskapen som förmedlats genom KRUS-utbildningen kan hjälpa deltagarna att motverka alkoholrelaterat våld, angav alla som svarade på frågan ett ja till svar. När det gäller frågorna som rörde huruvida deltagarna anser sig ha fått tips och verktyg att använda sig av i sitt arbete, svarade alla antingen att de fått många eller några tips och/eller verktyg. Majoriteten ansåg också att de kunde använda sig av kunskapen de fått på utbildningen i sitt arbete för att motverka alkoholrelaterat våld.

På grund av tidsbrist har det inte gjorts några uppföljande krögarintervjuer under 2010. Förhoppningar om att högskolestudenter skulle göra en utvärdering av projektet fanns, men har dock inte besannats. Ögonvittnesskildringar har getts av representanter i referensgruppen för att ge en bild av hur arbetssituationen kan förändras efter arbetet med ansvarsfull alkoholservering. (Se bilaga 7 för Ögonvittnesskildringar).

Utifrån bifogade utvärderingar och ögonvittnesskildringar, kan det utläsas att KRUS's utbildningstillfällen ökar dialogmöjligheterna mellan bransch och myndigheter. Nästan alla som svarat på utvärderingen menar att de känner att de skulle kunna ringa till alkoholhandläggare eller polis för att ställa frågor. De menar också att det är tydligt att både polis och alkoholhandläggare vill ha ett samarbete med branschen. Då både restaurangbransch och myndigheter finns representerade på utbildningen, gör denna att informationsflödet från myndigheter till bransch utvecklas till en mer flytande kommunikation mellan parterna.

Gällande statistiken över våldsbrott har misshandelsfallen (mellan okända, män/kvinnor över 18 år, inomhus och utomhus) totalt sänkts med 50 stycken i Halmstads, Laholms och Hyltes kommuner från 2009 till 2010, siffrorna motsvarar en sänkning på 9 %. I Halmstads kommun har antalet misshandelsfall minskat med 39 stycken vilket innebär en minskning på 38 %. I Laholms och Hyltes kommun har antalet misshandelsfall sänkts med 14 % i vardera kommun; fyra stycken i Hylte och sju i Laholm.

Utförda aktiviteter inom projektet i södra Halland under 2010

Informationsträff

2010-02-08. Information med möjlighet till frågor och diskussion gällande utbildningar i Ansvarsfull alkoholservering och projektets mål etc. Mötet hölls för krögare och ordningsvakter av projektledaren och referensgruppen. Även en inspirationsföreläsare var inhyrd för att prata om utbildningarnas innehåll.

Två informationsmöten runt den nya alkohollagen har varit inplanerade under året, dock har lagens antagande blivit uppskjutet vilket lett till att informationsmötena skjuts upp till år 2011. Vid denna framtida träff ska även representanter från skatteverket, miljö och hälsoskydd och räddningstjänst bjudas in för att skapa en helhet. Kontinuerliga informationsträffar skall sedermera hållas för att stimulera en öppen dialog mellan bransch och myndigheter.

Kompetensutveckling

2010-02-15. Utbildning i presentationsteknik. Utbildning för alkoholhandläggare/poliser/hälsopedagoger/samordnare inom referensgruppen. Denna för att förbereda dessa personer för att eventuellt kunna ta över föreläsningar i utbildningen i Ansvarsfull alkoholservering. Genom att använda interna föreläsare i utbildningarna kan kostnaderna för deltagandet hållas nere och därmed möjligtvis fler intressenter rekryteras. Dock är det viktigt att inte tumma på kvaliteten i utbildningarna varvid en utbildning i hur man håller föredrag är relevant för medlemmarna i referensgruppen.

Utbildningar i ansvarsfull alkoholservering i Halmstad

2010-03-26-2010-03-27. Utbildning i ansvarsfull alkoholservering.

- Deltagarantal: 22

2010-05-26, 27, 31 samt 2010-06-02. Utbildning i ansvarsfull alkoholservering.

- Deltagarantal: 63

2010-10-13, 14 samt 19. Utbildning i ansvarsfull alkoholservering.

- Deltagarantal: 45

Totalt deltagarantal: 130 deltagare

Referensgruppsmöten KRUS

2010-01-11. Första mötet med hela referensgruppen skedde som en kickoff på Arosfortet i Halmstad. Kickoffen leddes av en samtalsledare tillsammans med projektledaren. Samtalsledaren föreläste också om ett avsnitt gällande kommunikation och om redskap för en bra sådan. Kickoffen innehöll också teambuilding för att medlemmarna skulle lära känna varandra och kunna samarbeta bättre, en tydlig ansvarsfördelning gällande uppgifter inom projektet samt information från samordnaren för ansvarsfull alkoholservering (RUSTAD) i norra Halland.

2010-02-04. Förberedande möte inför ett realiserande av en första utbildning för referensgruppen med hjälp av föreläsaren för utbildningsdag 1.

2010-05-11. Ett utvärderings- och utvecklingsmöte för referensgruppen med syftet att

titta på vad som varit positivt respektive negativt med det första utbildningstillfället. Under detta möte diskuterades även utförandet av nästa utbildningstillfälle i maj och juni 2010.

2010-06-14. Ett utvärderings- och utvecklingsmöte för referensgruppen med syftet att titta på vad som varit positivt respektive negativt med det andra utbildningstillfället. Under detta möte planerades även ännu ett utbildningstillfälle i oktober 2010.

2010-08-31. Möte för att diskutera utbildningen i oktober samt titta på olika utvärderingsmöjligheter av projektet. Tyvärr fanns det inte intresse hos studenter på Halmstads högskola att utvärdera projektet och projektledaren utvecklade därför utbildningsutvärderingarna så att dessa blev mer omfattande.

2010-10-01. Möte för alkoholhandläggare och poliser med föreläsaren för dag 1 i utbildningen i ansvarsfull alkoholservering. Mötets syfte var att gå igenom nytt material inför utbildningen 13, 14 och 19 oktober 2010.

2010-12-14. Avslutningsmöte för KRUS referensgrupp, med planering av möten, informationsmöten samt utbildningar för 2011.

Övriga möten

2010-11-02. Möte mellan polis och krögare i Halmstad angående gängverksamhet på krogarna. Initiativ till detta möte togs av en av krögarna i referensgruppen och projektledaren samordnade mötet.

2010-11-23. Konferens för/Erfarenhetsutbyte mellan södra och norra Hallands referensgrupper. Detta för att stimulera ett samarbete i hela Halland, samt för att underlätta kvalitetssäkring av utbildningarna i ansvarsfull alkoholservering.

Konferenser

2010-12-16. På Statens Folkhälsoinstituts (FHI) konferens i Stockholm; ”15 år med Ansvarsfull alkoholservering”, blev fem representanter från norra Hallands referensgrupp inbjudna att hålla föredrag om sitt arbete med ansvarsfull alkoholservering. Detta då de framgångsrikt implementerat metoden i sin verksamhet redan år 2006. Även fyra representanter från södra Hallands referensgrupp fanns med på konferensen för att höra de goda exempel som finns i landet samt för att få inspiration till ett fortsatt arbete i en övergång från projekt till ordinarie verksamhet from år 2011. Projektledaren för Ansvarsfull alkoholservering i Hallands län ingick i FHI:s arbetsgrupp som anordnade avslutningskonferensen för alla som arbetat med Ansvarsfull alkoholservering.

Hemsida

En hemsida för KRUS har utvecklats; www.krushalland.se. På hemsidan finns information om projektet, utbildningstillfällen, vilka företag som skickat sin personal på utbildningar m.m.

Materialutveckling

Utöver redan framtaget material som nämnts i tidigare projektrapport för år 2009, har ytterligare material tagits fram för norra Hallands arbete med ansvarsfull alkoholservering. Även delar av det material som tagits fram har vidareutvecklats för att

kontinuerligt anpassas till verksamheten. Det planerades att utveckla nytt material för när den nya alkohollagen skulle antas, dock blev antagandet av denna lag framskjuten vilket även gjorde att framtagandet av material inför denna avstannade.

Vidareutbildning

Det har i referensgruppen diskuterats kring viss vidareutveckling av utbildningen i ansvarsfull alkoholservering, som att utöka narkotika-avsnittet eller liknande. Dock har det inte funnits tid att titta på dessa delar under 2010.

Permanentning av metoden

From år 2011 är arbetsmetoden ansvarsfull alkoholservering implementerad i kommunernas ordinarie verksamhet. Halmstads, Laholms och Hyltes kommuner har inom referensgruppen valt att ge en kommunal samordnare i Halmstad ansvaret för att samordna referensgruppen i södra Halland from år 2011. Detta för att någon ska kunna hålla ihop gruppen samt fungera som en länk mellan alla olika representanter i referensgruppen.

Utförda aktiviteter inom projektet i norra Halland under 2010

Då norra Hallands kommuner redan sedan år 2006 implementerat metoden ansvarsfull alkoholservering i kommunernas ordinarie verksamhet har det främst varit ekonomiskt stöd som utgått från projektledaren till norra Hallands referensgrupp (RUSTAD). De medel som utdelats till RUSTAD har gått till:

2010-11-02. Utbildning i ansvarsfull alkoholservering i Falkenberg (medel till lokal och föreläsare).

2010-12. Annons i Falkenbergs tidning gällande ansvarsfull alkoholservering inför julbord 2010.

2010-09-16. Möte med konflikthantering för polis och krögare i norra Hallands kommuner, detta för att stimulera en bättre samverkan mellan dessa parter.

2010-12-17. Avlutningsmöte med lunch för referensgruppen RUSTAD.

Samt för tryck av material och besök på KRUS utbildningar i ansvarsfull alkoholservering.

Avslutning

Slutligen skall det poängteras att referensgruppen i södra Halland har en färdig planering med ansvarsfördelning för första halvan av år 2011 och att norra Hallands referensgrupp arbetar på i fortsatt bra samarbetsformer samt det finns ett gott samarbete mellan de två referensgrupperna i Hallands län.

Den verksamhet som bedrivits i Halland inom ramen för projektet Ansvarsfull alkoholservering har enligt presenterad statistik, utvärderingar och ögonvittnesskildringar gett goda resultat. Restaurangers benägenhet att servera alkohol till underåriga och överberusade personer har minskat samt har misshandelsfallen sjunkit. Ett fortsatt arbete i framtiden med metoden som ett naturligt arbetssätt inom kommunerna är därmed önskvärt.

Datum:_____

Signatur innehållsansvarig:_____

Johanna Nilsson, projektledare Ansvarsfull alkoholservering i Halland

BILAGA 1 - Berusnings- och ungdomsstudier

Det har med ledning av Länsstyrelsen i Hallands län utförts ungdoms- och berusningsstudier i Halmstads, Laholms och Hylte kommuner för att kartlägga utgångsläget för projektet Ansvarsfull Alkoholservering i södra Halland. Ungdomsstudien har haft som syfte att beskriva restaurangers benägenhet att servera alkohol till ungdomar med ungdomligt utseende, utan att begära legitimation. Berusningsstudien har genomförts för att undersöka restaurangers benägenhet att servera alkohol till kraftigt berusade gäster. Studierna har utförts för att möjliggöra en senare uppföljning av likadana studier med syftet att mäta eventuella förändringar efter arbete med Ansvarsfull alkoholservering (FHI, 2009 a).

Ungdomsstudien

I ungdomsstudien har totalt 40 restauranger besökts i Halmstads, Laholms och Hylte kommun och sammanlagt 150 provköp har gjorts av både flickor och pojkar för att kunna undersöka eventuella genuskillnader. Ungdomarna som utfört uppdraget är fyllda 18 år men har bedömts ha ett ungdomligt utseende.

Totalt genomfördes 56 köp av 150 gjorda provköp, vilket motsvarar 37 %. Vid ett särskiljande av siffrorna för pojkar respektive flickor blev pojkarna (vid 49 % av provköpen) serverade betydligt oftare än flickorna (vid 26 % av provköpen). Vad denna skillnad i serveringsfrekvens mellan pojkar och flickor kan bero på har dock inte undersökts.

Berusningsstudien

Berusningsstudien har utförts genom att skådespelare anlitas för att besöka olika restauranger medan de spelar kraftigt påverkade av alkohol och försöker köpa öl eller cider. Skådespelarna är kvalitetssäkrade av FHI och har även haft med sig en observatör vid varje besök på restaurangerna.

Studien visar att totalt 5 av 21 besökta restauranger i Halmstads, Laholms och Hylte kommun serverar alkohol till en person med ett kraftigt alkoholpåverkat beteende.

Även i denna studie har genusperspektivet bejakats då flera kvinnliga och en manlig skådespelare har använts. De kvinnliga skådespelarna blev serverade vid 25 % av sina provköp och den manliga vid 23 %. Några betydande skillnader på serveringsfrekvensen mellan de olika könen kan således inte påvisas.

Dock är studien pga av sitt låga antal provköp inte helt representativ för restaurangerna i södra Hallands tre kommuner. Emellertid kan det urskiljas en bild av hur alkoholserveringen kan se ut i södra Halland, vilket det sedermera inom projektet kan arbetas efter.

För mer detaljerad information angående nämnda studier se "Rapport Berusnings- och ungdomsstudier, södra Halland 2009" ISSN:1101-1084

Referenser

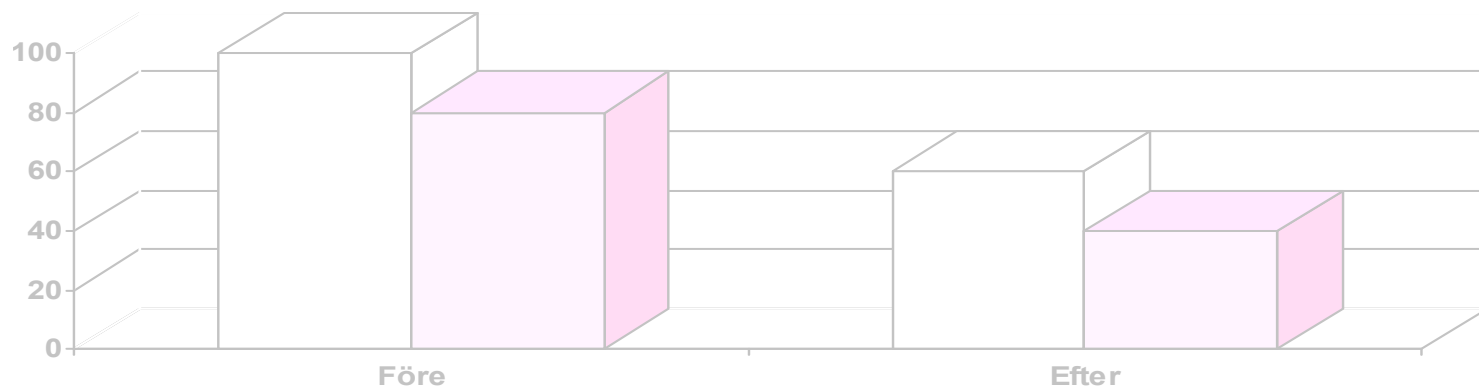
Statens Folkhälsoinstitut (FHI) a, 2009-11-17, www.fhi.se

BILAGA 2 - Statistiksammanställning

Sammanställning statistik och bakgrund inför Ansvarsfull Alkoholservering

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

Statistiköversikt - Våldsbrott i södra Halland 2005-2009

	2005					2006					2007					2008					2009 prel.		
	Helår	Kvar-tal 1	Kvar-tal 2	Kvar-tal 3	Kvar-tal 4	Helår	Kvar-tal 1	Kvar-tal 2	Kvar-tal 3	Kvar-tal 4	Helår	Kvar-tal 1	Kvar-tal 2	Kvar-tal 3	Kvar-tal 4	Helår	Kvar-tal 1	Kvar-tal 2	Kvar-tal 3	Kvar-tal 4	Kvar-tal 1	Kvar-tal 2	Kvar-tal 3
	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal	Antal
Halmstad kommun																							
Våldsbrott	878	186	245	240	207	1 095	200	264	337	294	1 231	259	327	292	353	1 205	266	280	371	288	231	287	349
Rån inkl. grovt	46	7	18	10	11	67	13	18	18	18	66	15	17	19	15	64	17	14	20	13	15	14	16
Misshandel inkl grov	727	156	202	200	169	916	169	232	276	239	985	213	280	240	252	987	220	234	296	237	198	238	270
Hot-, kränkings- och frihetsbrott	1 231	275	339	308	309	1 260	283	269	341	367	1 418	324	340	318	436	1 551	330	345	499	377	352	351	368
Vårdslöshet- och vållandebrott	76	24	20	14	18	41	4	21	9	7	68	14	23	15	16	89	17	26	24	22	16	38	22
Stöld, tillgrepp av bil (se även stöldbrott)	509	141	129	122	117	336	63	86	81	106	258	59	44	72	83	177	68	23	50	36	26	38	37
Vissa trafikbrott	597	118	163	153	163	722	140	218	199	165	785	165	199	232	189	780	206	210	186	178	129	138	151
Alkohol- och narkotikabrott	614	121	139	150	204	923	211	232	218	262	1 740	528	290	303	619	1 108	290	291	252	275	237	744	280
Narkotikabrott	461	96	88	101	176	719	170	178	157	214	1 141	137	211	228	565	869	224	215	206	224	197	211	226
Vapenbrott	110	19	21	26	44	114	34	29	20	31	184	29	44	53	58	184	50	41	49	44	17	23	29
Hylte kommun																							
Våldsbrott	65	22	12	13	18	94	15	32	25	22	85	20	29	14	22	112	46	30	14	22	23	24	31
Rån inkl. grovt	4	1	1	2	0	7	3	2	1	1	2	1	0	0	1	0	0	0	0	0	0	0	0
Misshandel inkl grov	50	18	7	10	15	79	11	27	21	20	78	17	27	14	20	90	35	27	11	17	21	22	27
Hot-, kränkings-, frihetsbrott	106	30	26	21	29	145	29	29	54	33	110	34	24	26	26	199	45	52	48	54	48	33	53
Vårdslöshet- och vållandebrott	5	1	2	0	2	7	3	1	2	1	13	4	5	3	1	15	7	2	3	3	2	3	2
Stöld, tillgrepp av bil (se även stöldbrott)	52	10	14	7	21	49	18	8	14	9	28	8	14	5	1	14	4	4	3	3	0	2	1
Vissa trafikbrott	66	14	15	14	23	126	22	24	34	46	170	54	33	36	47	133	46	22	32	33	31	13	24
Alkohol- och narkotikabrott	47	7	14	7	19	103	14	12	26	51	147	59	18	33	37	94	41	24	14	15	36	5	27
Narkotikabrott	33	6	11	0	16	73	8	5	17	43	123	53	16	26	28	61	29	16	10	6	23	2	14
Vapenbrott	3	0	2	0	1	13	2	3	2	6	24	8	3	6	7	12	5	1	0	6	6	1	4
Laholm kommun																							
Våldsbrott	144	32	34	35	43	174	49	47	34	44	187	36	65	46	40	219	46	70	46	57	42	66	40
Rån inkl. grovt	8	5	0	2	1	10	5	3	0	2	6	0	4	2	0	3	0	0	1	2	7	3	2
Misshandel inkl grov	125	24	31	30	40	144	41	38	32	33	167	35	59	38	35	187	38	63	37	49	28	57	32
Hot-, kränkings- och frihetsbrott	219	51	59	45	64	240	69	43	70	58	285	61	65	79	80	348	90	104	80	74	93	105	94
Vårdslöshet- och vållandebrott	11	2	1	4	4	12	1	4	4	3	14	5	3	1	5	25	5	10	6	4	5	7	7
Stöld, tillgrepp av bil (se även stöldbrott)	93	28	24	22	19	88	14	28	28	18	62	20	10	16	16	30	9	9	8	4	5	9	15
Vissa trafikbrott	159	37	39	28	55	154	33	48	37	36	159	41	36	45	37	237	70	60	43	64	44	56	49
Alkohol- och narkotikabrott	126	25	27	24	50	110	17	35	34	24	168	62	33	45	28	224	66	58	33	67	49	84	41
Narkotikabrott	91	15	14	19	43	65	7	25	21	12	114	50	18	29	17	162	47	44	16	55	42	40	32
Vapenbrott	28	15	4	4	5	28	12	6	2	8	33	8	6	7	12	23	8	4	6	5	9	8	3

(BRÅ - Brottsförebyggande Rådet, 2010).

Resultat från enkätundersökningar

En enkät har lämnats ut till samtliga elever på högstadiet i Laholms kommun under 2009. Resultatet av vissa utvalda frågor ur denna enkät presenteras nedan, för att ge en bild av hur situationen ser ut för ungdomar under 18 år gällande alkohol/tobak/narkotika.

Undersökning gällande högstadie-elevs alkohol- och tobaksvanor	Åk 7-9	Åk 9
Andel som snusar dagligen eller nästan dagligen	4 %	7 %
Andel som röker cigaretter dagligen eller nästan dagligen	8 %	15 %
Andel som röker vattenpipa dagligen eller nästan dagligen (i åk 7-9 uppger 15 % sällan och i åk 9, 23 %)	1 %	2 %
Andel som använt dopingpreparat	0 %	0 %
Andel som sniffat lim, bensin, butangas mm mer än 2 ggr	5 %	5 %
Andel som blivit erbjuden att pröva narkotika	11 %	17 %
Andel som provat narkotika (nästan uteslutande Hasch/maijuana)	4 %	6 %
Andel som dricker alkohol 2-3 ggr/i månaden eller mer	19 %	32 %
Andel som berusningsdricker sig 2-3 ggr/månaden eller mer	9 %	26 %
Andel som aldrig dricker sig berusad	63 %	43 %
Andel föräldrar där båda är restriktiva till snus	92 %	86 %
Andel föräldrar där båda är restriktiva till cigaretter	93 %	89 %
Andel föräldrar där båda är restriktiva till alkohol	64 %	38 %

Från svaren på enkäten framgår också att den vanligaste källan från vilken de kan få tag på folköl, starköl, vin och sprit är i första hand kompisar, i andra hand andra langare och i tredje föräldrar. När det gäller att få tag på snus och cigaretter är de vanligaste tillvägagångssätten främst att köpa från kompisar men även att själv köpa från butiker (Enkätundersökning, 2009).

En undersökning av skolelevs drogvanor har under 2008 och 2009 gjorts av CAN (Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning). I denna undersökning ställdes bland annat frågan "Har du någon gång före din 18-årsdag serverats alkohol på restaurang, pub eller liknande i Sverige?" Frågan har besvarats av elever i årskurs 2 på gymnasiet enligt följande procentsatser.

	Nej	Ja 1-2 gånger	Ja Flera gånger	Ej svar
Pojkar 2008	60	17	22	1
Pojkar 2009	62	18	20	1
Flickor 2008	60	20	19	1
Flickor 2009	64	18	18	1

Resultatet ovan visar att närmare 40 % av både pojkar och flickor som svarat på enkäten, har blivit serverade på restaurang, pub eller liknande innan sin 18-årsdag minst en gång (CAN, 2009).

Tidigare arbete med Ansvarsfull Alkoholservering i aktuella kommuner

Halmstad

Under 2005 och 2006 anammades metoden Ansvarsfull Alkoholservering i Halmstads kommun och bla genomfördes utbildningar för restaurangpersonal. Dock rann arbetet efter hand ut i sanden då metoden inte implementerades i ordinarie verksamhet. Möjliga orsaker kan ha varit brist på tid att samordna arbetet och ett svalt intresse från utbildningsmålgruppen.

Under 2004 och 2005 hölls utbildningar i Ansvarsfull Alkoholservering för studenter på Högskolan i Halmstad genom ett utvecklingsprojekt från Alkoholkommittén. Genom att sedermera from 2006 vara en utvecklingshögskola i ett samarbete med Alkoholkommittén och därefter ingå i riskbruksprojektet, har det arbetats och arbetas fortfarande inom högskolan med en långsiktig och hållbar alkoholförebyggande utveckling. Intresset från högskolan är därmed stort angående ett deltagande i utvecklingsarbetet med Ansvarsfull Alkoholservering i södra Halland.

Laholm

Laholm deltog from 2003 i en treårssatsning med sex försökskommuner tillsammans med kommunerna Solna, Lund, Kalmar, Umeå, Kramfors. Satsningen innefattade lokalt alkohol- och narkotikaförebyggande arbete. En central styrgrupp skapades med representanter från Alkoholkommitén, Statens folkhälsoinstitut och Mobilisering mot narkotika. De utvalda kommunerna valde några utvecklingsområden att förbättra varvid Laholm valde kommunal samsyn, skolan som arena för särskilda insatser, gott och aktivt föräldraskap samt samhällsmobilisering mot narkotika och fylleri. Gällande insatser för att minska tillgängligheten av narkotika och alkohol valde Laholm en inspirationsföreläsning och tre utbildningsdagar. I Laholm valdes emellertid inga insatser för att hantera alkohol och droger i restaurangmiljö. Dock anges det att 20 % av alla restauranger i Laholm år 2006 och 2007 deltog i ett arbete med Ansvarsfull Alkoholservering. Detta arbete avser då endast *en* utbildningsdag för aktuell restaurangpersonal (FHI, 2008). Endast en person från en restaurang i Laholm deltog i de utbildningar i AAS som tidigare anordnats av Halmstad.

Hylte

Hylte kommun har inte tidigare deltagit i ett arbete med Ansvarsfull Alkoholservering.

Alkoholkonsumtion

Total alkoholkonsumtion i Sverige räknat i liter ren (100 %) alkohol per invånare 15 år och äldre.

Årtal	Systembolaget	Restauranger	Folköl	Resandeförsel	Smuggling	Hemtillverkning	Internet	Totalt
2008	5,48	1,00	0,62	1,69	0,57	0,18	0,01	9,54

Utifrån ovanstående siffror kan det utläsas att ca 10 % av all alkoholkonsumtion i Sverige sker på restauranger med 1 liter 100 -procentig sprit per person och år (SoRAD, 2009). Detta motsvarar 2,5 liter 40-procentig sprit vilket kan ge ca 62 drinkar (med 4 cl alkohol) eller ca 62 starköl (33 cl).

Bakgrund våld och alkohol

Forskning påvisar en korrelation mellan våld och alkohol. Berusningsdrickandet som är vanligare här i Sverige än i vissa andra länder gör också att siffrorna är högre här. Mellan de nordiska länderna har det gjorts en undersökning gällande hur alkoholen förtärs och i dessa studier fann man att relationen mellan alkoholintag och våldsbrott var starkare då det dracks för att bli berusad än i andra fall. Det är lätt någon i ett onyktert tillstånd kan falla offer för våldsbrottslighet. Hos en berusad person minskar även omdömet och hämningarna försvagas, vilket tillsammans kan leda till konflikter genom att en ökad aggression kan infinna sig. En hög berusningsgrad och en samling av många onyktra människor på samma plats ökar risken ytterligare för att våld skall förekomma (FHI, 2007). Enligt siffror från Brå visar studier att 70-80 % av de inblandade personerna och 40-50 % av offren i lagförda misshandelsbrott var påverkade av alkohol vid brottstillfället (BRÅ, 2004). Unga människor som dricker alkohol löper dessutom risk för att skada utvecklingen av hjärnan, då denna inte har vuxit färdigt förrän vid 20 års ålder. Ju tidigare alkoholdebuten äger rum desto större är även risken för att utveckla alkoholism (FHI, 2009). Av det polisanmälda våldet sker en stor del av detta i närhet till restaurangverksamhet. Ca 40 % av misshandelsfallen kunde hänvisas till konsumtion av alkohol på restauranger, visar en undersökning gjord i Stockholm. Även ett samband mellan lågt satta priser på alkohol och våld samt mellan trängsel och våld kan visas utifrån gjorda internationella studier (FHI, 2007).

Alkohollagen

Det är enligt alkohollagen förbjudet att servera alkohol till ungdomar under 18 år och det är upp till den som serverar att förvissa sig om att personen som serveras har åldern inne. Även att servera alkohol till en märkbart berusad person är lagstridigt enligt samma lag (3:8, Alkohollagen,1994:1738) och att göra detta, liksom servera en underårig, kan ge böter och upp till ett sex månader långt fängelsestraff (10:7, Alkohollagen,1994:1738). Genom att genom projektet AAS fokusera på att sprida information om vad lagen innebär och hur den efterlevs i praktiken skall en Ansvarsfull Alkoholservering kunna ske på alla restauranger i södra Halland.

Referenser

Alkohollagen (1994:1738)

BRÅ - Brottsförebyggande Rådet, 2004, *Brottsutvecklingen i Sverige 2001-2003*, (2004:3), Edita Nordstedts: Stockholm

BRÅ, 2010, <http://statistik.bra.se/solwebb/action/index>, 2010-01-08

CAN - Centralförbundet för alkohol- och narkotikaupplysning, 2009, *CAN Rapport 118 - Skolelevs drogvanor 2009*, Elanders: Stockholm

FHI - Statens Folkhälsoinstitut , 2007, *Handbok i tillsyn* (2007: 06), Tabergs Tryckeri AB: Taberg

FHI, 2008, *Effekter av lokalt alkohol- och narkotikaförebyggande arbete, Utvärdering av det förebyggande arbetet i sex försökskommuner* (2008:22) , Åtta45 Tryckeri AB: Östersund

FHI, 2009, *Ansvarsfull Alkoholservering – Ett utbildningsmaterial*, AB Danagårds Grafiska Ödes-
hög: Östersund

Franzén, M, 2009, Enkätundersökning, Laholms kommun

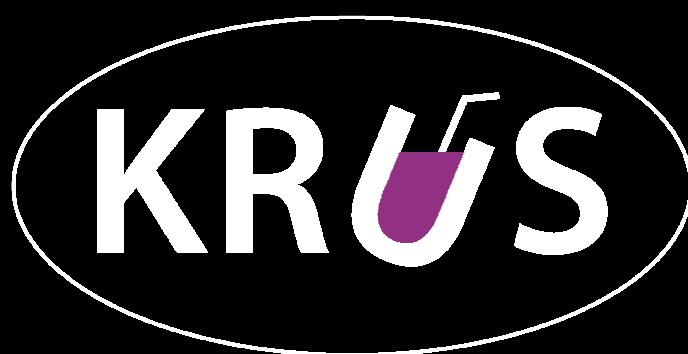
SoRAD - Centrum för socialvetenskaplig alkohol- och drogforskning, 2009, *Den totala alkoholkonsumtionen i Sverige under 2008*, Stockholms universitet: Stockholm

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN

BILAGA 3 - Krögarintervjuer 2009

Sammanställning av krögarintervjuer

Krögar- och RestaurangUtbildning enligt STAD-metoden

SAMMANSTÄLLNING AV KRÖGARINTERVJUER

Som en del av kartläggandet av vilken utgångspunkt som finns att jobba efter i södra Hallands län, har projektledaren för Ansvarsfull alkoholservering utfört krögarintervjuer under hösten 2009. Urvalet har skett slumpmässigt och krögare med olika sorters restauranger som klubbar med dans, pubar, pizzerior och ”vanliga” restauranger har inkluderats. Intervjuerna har gjorts genom att projektledaren gjort personliga besök på restaurangerna till krögarna i fråga. Totalt har 17 krögare intervjuats från Halmstads, Laholms och Hylte kommuner.

Syftet med intervjuerna har varit att ta reda på vilket intresse som finns hos krögarna för utbildningar i Ansvarsfull alkoholservering, som fått namnet KRUS i södra Halland (Krögar- och RestaurangUtbildning enligt STAD-metoden). Intervjuerna har således främst undersökt hur mycket krögarna anser att en sådan utbildning är värd och vad som bör ingå i den, för att det ska bli angeläget för krögarna att skicka sin personal på utbildningen. Utöver detta har det även ställts frågor om bland annat våld på restaurangerna, marknadsföring av alkohol och samarbete mellan myndigheter och restaurangbransch. En sammanställning av krögarnas svar på intervjufrågorna följer.

1. I vilken utsträckning händer det att Du har problem med märkbart eller kraftigt berusade gäster på Din restaurang?

Antal	
2	Ofta (alkoholister)
2	Ibland
11	Sällan
2	Aldrig

2. I vilken utsträckning händer det att underåriga gäster (under 18 år) försöker bli serverade alkohol på Din restaurang?

Antal	
4	Ofta
3	Ibland
8	Sällan
2	Aldrig

3. I vilken utsträckning händer det att Du har problem med våld och misshandel på eller utanför Din restaurang?

Antal	
11	Sällan
1	Sällan ute och aldrig inne
5	Aldrig

4. Finns det någon alkohol- eller narkotikapolicy på Din restaurang?

Antal	
13	Finns muntlig
4	Finns skriftlig

Sammanfattning av det mest nämnda innehållet i nämnda policys:

- Ingen rabatt för personal i baren
- Ingen alkoholförtäring för personal innan, under tiden eller efter jobb, inte ens smaka, inte ta emot när man blir bjuden av gäster
- 0-tolerans narkotika
- Personal får inte komma bakfulla till jobbet
- Förbjudet att bjuda på alkohol
- Alltid ta leg på ungdomar!
- Inte servera underåriga eller berusade
- Om droger förekommer på restaurangen – ring polisen
- Om gästen inte är lugn, servera inte.

5. Marknadsförs alkohol på Din restaurang?

Ingen av de intervjuade krögarna marknadsför alkohol på något särskilt sätt. Någon av restaurangerna har en liten skylt med erbjudande om en viss sorts alkohol och det finns alkoholmärken på vissa skyltar. Fåtalet restauranger har erbjudande som veckans öl eller happy hour. Annars görs alkoholen mest synlig genom vanliga prislistor. En restaurang ingår dessutom i en tävling där det gäller att sälja så många alkoholfria öl av ett visst märke som möjligt. En krona per flaska tillfaller sedan vinnarens val av ett välgörande ändamål.

6. Vad innebär Ansvarsfull Alkoholservering för Dig?

- Ansvar både lagmässigt och moraliskt.
- Observera gästen, om någonting känns fel (drogpåverkan, misstanke om kriminalitet osv), avvisa gästen.
- Om du hör någonting gällande narkotikaaffärer, stöld eller liknande – avvisa eller släng ut gästen.
- Att alltid ta leg på ungdomar.
- Att inte överservera, ta ansvar.
- Att vara väl medveten om sina gäster, ha koll på läget, stå för och ha ansvar för det man serverar och vem man serverar.
- Ha koll på allt som går ut från baren.
- Alltid vara vaken!
- Att kunna säga stopp.
- Att inte ha som mål att fylla gästerna.
- Att krögare och personal inte festar tillsammans – krögare föregå med gott exempel.
- Att inte uppmåna till mer drickande.

7. Finns det något behov eller önskemål av en utbildning i Ansvarsfull alkoholservering på Din restaurang?

Antal	
9	Ja
2	Kanske
3	Nej, men om den är gratis och om tid finns kan jag tänka mig att skicka personal
1	Nej, har för lite alkoholförsäljning
1	Nej, har redan en hård hand
1	Nej, det behövs inte

8. Vad ska enligt Dig ingå i en utbildning om Ansvarsfull Alkoholservering?

- Alkohollagen.
- Konflikthantering.
- Polisens arbete med alkohol och droger på restauranger.
- Gräns för överservering - tecken alkohol- eller drogpåverkad.
- Att fokusera på att lära känna kunden - vara observant.
- Legitimationskontroll vid kortbetalningar.
- Betona vikten av svinn - alltid slå in allting, inte bjuda.
- Hur upptäcker man "falskleg" och hur hanterar man detta?
- In- och utsmuggling av alkohol på restauranger.
- Vad får jag som krögare/serveringspersonal/privatperson göra vid gästens vägran att betala, vid förstörelse etc? Var går gränsen för egenmäktigt förfarande?
- Ansvar gällande kassan - betona vikten av att alltid ge kvitto.
- Generell ordning och reda - att jobba inom restaurangbranschen är ett yrke, ej en hobby.
- Förebyggande arbete som att plocka glas, hålla rent, plocka bort bestick från borden på kvällarna mm.
- Förtydliga ansvaret och diskutera situationer då en gäst köper alkohol för att ge vidare till en annan gäst.
- Självförsvar - hur försvarar man sig mot någon som är berusad eller påverkad av droger?
- Grunder i självförsvar.
- Betona att man måste visa och inte respekt för att få respekt.

9. Hur mycket skulle du kunna tänka dig att betala för en 2-dagarsutbildning i AAS?

- Flertalet anser att utbildningskostnaden bör ingå i tillsynsavgiften eller att den ska vara helt gratis.
- Det påtalas att det är svårt att få loss personal till hela två dagar.
- Förslag på en rimlig kostnad för en tvådagarsutbildning i AAS är allt ifrån 99 kr upp till 3 000 kr per deltagare.
- Det betonas också från flera krögare att kostnaden denne är villig att betala för utbildningen beror på om personalen som skickas kan tänka sig att stå för tiden själv.
- Även den höga personalomsättningen poängteras vilket innebär att det kan vara svårmotiverat att utbilda någon som kanske endast arbetar i ett fåtal månader och sedan försvinner då ny personal måste rekryteras.

9. Vilka från Din restaurang skulle Du kunna tänka dig skicka på en utbildning i AAS?

- Flertalet krögare säger att de kan tänka sig att skicka all personal eller åtminstone all serveringspersonal på en KRUS-utbildning.
- Några vill även skicka sina ordningsvakter, men betonar här att vakterna i så fall får bidra med sin tid gratis. Förslaget kommer också från några håll att polisen bör betala för ordningsvakternas KRUS-utbildning då de står för utbildningen som gör dessa till förordnade ordningsvakter.
- Det tas också upp att personalens mognad måste vara på en viss nivå för att en KRUS-utbildning ska vara effektiv och att en 18-åring utan arbetslivserfarenhet kanske inte är så lämplig för utbildningen i fråga.
- Nästan alla krögare menar att de kan tänka sig skicka någon ur sin personal på en KRUS-utbildning om denna skulle vara gratis.

10. Vad finns det för fördelar med att arbeta inom restaurangbranschen?

- Roligt att jobba med unga människor.
- Jobba med människor, mat och dryck.
- Göra det man tycker är roligt.
- Att hela tiden utvecklas – branschen utvecklas hela tiden och vi med den.
- Knyta många nya kontakter – folk känner igen dig
- Ett socialt arbete
- Man blir stark i sinnet av att jobba inom restaurangbranschen
- Arbetet syns och andra uppskattar det.
- Roligt att lära sig att driva en restaurang.
- Roligt att arbeta om man trivs med sin personal och sina arbetsuppgifter.

11. Vad finns det för nackdelar med att arbeta inom restaurangbranschen?

- Obekväma arbetstider, våld, konflikter.
- Folk vet var man jobbar – kan söka upp dig för konflikter.
- Stress.
- Problem - vad säger man när någon vägrar lyssna?
- Stökiga människor.
- Hamnar som krögare lätt i mitten mellan gäster och myndigheter, vore bra med ett bättre samarbete.
- Fulla människor.
- Som krögare är det jobbigt, mycket hårt arbete
- Svårt att leva på bara restaurangen.
- Kan bli kall som människa till slut för att orka.
- Se människoöden – jobbar med gift.
- 1-promillespolare.

12. Hur fungerar samarbetet med alkoholhandläggaren/alkoholhandläggarna i Din kommun?

Antal	
2	Väldigt bra
13	Bra men 2 av dessa menar att de är lite väl hårda på detaljnivå och konsultationsmöjligheter önskas av några
1	Sådär, om de gjort sin tillsyn på ett lite mer positivt sätt, med trevligare attityd så hade vi nog varit mer samarbetsvilliga. Det hade underlättat om de hade lite glatt humör och tog det lugnt vid tillsynen.
1	Dåligt. De kommer alltid när här är mest att göra. Måste se grått istället för bara svart och vitt. Vi blir behandlade som brottslingar.

13. Hur fungerar samarbetet med polisen i Din kommun?

Antal	
4	Väldigt bra
10	Bra
0,5 bra 0,5 dåligt	Vissa är trevliga men vissa hälsar inte ens på varken krögare eller vakter vilket är väldigt dåligt!
2	Dåligt, de kommer inte när man ringer efter hjälp.

Övriga kommentarer angående samarbetet med polisen

- Det sägs att man ska ringa till poliserna vid misstanke om brott eller då hotfulla situationer uppstår. När man sen ringt för mycket använder de istället detta emot dig vilket inte är bra.
- Det är bra att poliser är ute mycket och visar sig, det känns tryggt, men de behöver inte vara för många på samma gång då det kan uppfattas annorlunda.

Övriga kommentarer angående samarbetet med både polisen och kommunen

- Myndigheterna måste visa vad de gör.
- Det skulle vara bra med mer samarbete, mer info och möjlighet till diskussion INNAN tillsyn. Ge oss en chans att göra rätt från början, inte alltid känna oss tillrättavisade.
- Önskar konsultationsmöjligheter.
- De skulle kanske kunna komma en vardag någon gång, istället för varje gång när det är fest.

Användning av intervjuresultat

KRUS:s referensgrupp använder tillsammans med projektledaren ovan presenterade intervjuvar i sitt fortsatta arbete med ansvarsfull alkoholservering. Bland annat ligger svaren till grund för en diskussion gällande vad som skall tas upp i KRUS-utbildningarna som skall anordnas under våren 2010. Då utbildningarna skall vara ett resultat av en samverkan mellan myndigheter och restaurangbransch är det viktigt att dessa får samma möjlighet att uttrycka sin åsikt angående vad som är betydelsefullt att ta upp i en sådan utbildning. Det är också viktigt att ta vara på samsamarbetsmöjligheterna mellan bransch och myndigheter där de finns och skapa dem där de inte ännu förekommer för att projektet ska vara framgångsrikt.

Krögar- och RestaurangUtbildning enligt STAD-metoden

BILAGA 4 – Våldstatistik

2009 Halmstad, Hylte, Laholm

	Antal totalt Halmstad, Hylte, Laholm			
	Laholm	Halmstad	Hylte	Laholm
Samlade våldsbrott	1459	1171	96	192
Misshandel mot kvinna 18 år eller äldre	347	281	24	42
Obekant med offret	117	104	6	7
Utomhus	54	48	-	6
Inomhus	63	56	6	1
Misshandel mot man 18 år eller äldre	596	488	39	69
Obekant med offret	466	401	22	43
Utomhus	314	273	11	30
Inomhus	152	128	11	13
Misshandel mot man/kvinna 18 år eller äldre, obekant, utomhus/inomhus	583	505	28	50

2010 Halmstad, Hylte, Laholm

	Antal totalt Halmstad, Hylte, Laholm				Förändring sedan 2009	Förändring sedan 2009	Förändring sedan 2009	Förändring sedan 2009
	Laholm	Halmstad	Hylte	Laholm	Alla tre kommuner	Halmstad	Hylte	Laholm
Samlade våldsbrott	1422	1140	101	181	-37	-31	+5	-11
Misshandel mot kvinna 18 år eller äldre	352	277	20	55	+5	-4	-4	+13
Obekant med offret	90	80	3	7	-27	-24	+1	-
Utomhus	43	35	2	6	-11	-13	+2	-
Inomhus	47	45	1	1	-16	-11	-5	-
Misshandel mot man 18 år eller äldre	621	517	42	62	+25	+29	+3	-7
Obekant med offret	443	386	21	36	-23	-15	-1	-7
Utomhus	302	259	14	29	-12	-14	+3	-1
Inomhus	141	127	7	7	-11	-1	-4	-6
Misshandel mot man/kvinna 18 år eller äldre, obekant, utomhus/inomhus	533	466	24	43	-50	-39	-4	-7

2009 Falkenberg, Kungsbacka, Varberg

	Antal totalt Falkenberg, Kungsbacka, Varberg	Falkenberg	Kungsbacka	Varberg
Samlade våldsbrott	1289	375	425	489
Misshandel mot kvinna 18 år eller äldre	289	87	93	109
Obekant med offret	95	30	24	41
Utomhus	52	12	13	27
Inomhus	43	18	11	14
Misshandel mot man 18 år eller äldre	558	169	169	220
Obekant med offret	411	123	119	169
Utomhus	312	77	99	136
Inomhus	99	46	20	33
Misshandel mot man/kvinna 18 år eller äldre, obekant, utomhus/inomhus	506	153	143	210

2010 Falkenberg, Kungsbacka, Varberg

	Antal totalt Falkenberg, Kungsbacka, Varberg	Falkenberg	Kungsbacka	Varberg	Förändring sedan 2009	Förändring sedan 2009	Förändring sedan 2009	Förändring sedan 2009
Samlade våldsbrott	1341	409	457	475	Alla tre kommuner +52	Falkenberg +34	Kungsbacka +32	Varberg 14
Misshandel mot kvinna 18 år eller äldre	356	110	122	124	+67	+23	+29	+15
Obekant med offret	93	20	36	37	-2	-10	+12	-4
Utomhus	40	10	14	16	-12	-2	+1	-11
Inomhus	53	10	22	21	+10	-8	+11	+2
Misshandel mot man 18 år eller äldre	527	166	172	189	-31	-3	+3	-31
Obekant med offret	349	102	114	133	-62	-21	-5	-36
Utomhus	250	72	83	95	-62	-5	-16	-41
Inomhus	99	30	31	38	-	-36	+11	+5
Misshandel mot man/kvinna 18 år eller äldre, obekant, utomhus/inomhus	442	122	150	170	-64	-31	+7	-40

Källa: Brå, 2011

BILAGA 5 – Utvärderingsresultat

Utvärdering dag 1 – 2010-03-23

Vad tyckte du om passet...	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Alkohol gott och ont?			4	17
Kommentarer	Man lär sig mycket av hantera och kontakt med myndigheterna. Tack för att ni **?? för denna kursen. Jag tyckte att infon om vad överservering kostar samhället var viktig. Det gjorde det intressantare genom att leva sig in i situationer ”spela teater”, vilket gjorde genomgången intressantare och roligare. Och du tog upp bra exempel på verkliga händelser. Jan är tydlig, engagerad och kunnig och förmedlar sina kunskaper på ett enkelt och tydligt sätt att förstå. Lärde ut bra. Gav information på detaljerat sätt. Bra med diskussioner Mycket kunnig i ämnet, duktig utbildare. Gav mycket inblick och saklighet i frågan. Intressant att lyssna på, tydlig och kunnig. Alltid bra med information och extra kunskap. Bra mix på allvar och skoj. Bra info och bra presenterat av både Jan och på duken så att alla fattar budskap. Gav en insikt hur det påverkar, även om man visste mkt så gav de specifika siffror fast lite fel jämförelse (tex 6 öl under en timme, borde vara mer realistiska siffror). Det var lite hoppigt mellan punkterna så det var lite svårt att hänga med ibland, lite tjatigt av den anledningen. Mkt bra föreläsare i övrigt. Bra information, mkt kunnig informatör, underhållande			

	presentation. Mycket bra föreläsare. Bra föreläsning. Inspirerande föreläsare. Bra och tydligt + många olika upplevelser + många infallsvinklar till andra former av info, diskussioner.			
	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Alkohollagen?			5	16
Kommentarer	Det man har glömt påminns igen. Det var bra, men lite för långa diskussioner om små saker. Det var bra att du gav så många bra tips hur man ska göra för att efterfölja alkohollagen. Tips som faktiskt kommer från verkliga livet och allt som går att använda sig av. Som ovan: <i>Jan är tydlig, engagerad och kunnig och förmedlar sina kunskaper på ett enkelt och tydligt sätt att förstå.</i> Samt med hjälp av ?? och filmer är det mer intressant och lättare att få in all information. Fick veta mkt man inte vet. Bra men rörigt. Bra med fakta och diskussioner men även lite rörigt! Mycket kunnig i ämnet, dagen skulle behövt mer tid kanske. Duktig utbildare. Fick mer insikt i sakfråga. Också bra, men tycker vissa regler är överdrivna och det känns som att det är lite motarbete i alkohollagen. Känns lite överdrivet med vissa saker men jan var bra och trevlig att lyssna på denna dag. Det var lite vagt, jag uppfattade inte riktigt att vi hade en diskussion om just alkohollagen. Bra information, mkt kunnig informatör, underhållande presentation. Bra med jag som ordningsvakt ser inte att jag behöver allt. Räcker			

	med en till 2 timmar. Jag tar semesterdagar för att delta så jag hoppas att dag 2 ger mig mer. Samma som tidigare: <i>Bra föreläsning. Inspirerande föreläsare.</i> Fått ökad kunskap. Bra visa att det vi "önskar" speglas i lagen – inget "konstigt"-logik.			
	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Polisens information?			9	10
Kommentarer	Man lär sig mer om narkotika i verkligheten hur de syns. Bra information, hade gärna sett att fler diskussioner uppstod, som därefter har som syfte att uppföljas. Ni gjorde det lättsamt att förstå, ni använde er inte av konstiga "polis"-termer. Kunde kanske varit lite mer strukturerade och förberedda. Mycket bra, mycket kunniga i ämnet. Skulle sända ut denna info till krogarna i pappersform. Ännu mer insikt i polisens arbete. Trevligt att träffa poliserna så här dagtid. Bra att Janne ställde frågor och polisen fick svara. Tydligt och bra. Svar på sakfrågor och bra med samarbete. Bra, men kunde varit lite bättre. Hur jobbar de för att samarbeta med krogarna osv. Bra med interaktivt moment som med Q och A. Kunde fått mer tid.			
	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Alkoholhandläggarnas information?		1 + 1 dåligt till bra	8	9
Kommentarer	Kändes som att de bestämde sig för svaren på plats. Det var lite för många gånger som svar inte kunde ges fullständigt.			

	Mycket bra, mycket kunniga i ämnet. Skulle sända ut denna info till krogarna i pappersform. Fick reda på vad dessa ”trycker på”. Bra information! Som ovan: <i>Bra att Janne ställde frågor och polisen fick svara.</i> Blev bra dynamik. Detta bra med och svar på frågor och eventuella oklarheter. Samma sak där, känns lite väl överdrivet med olika saker. Väldigt luddrigt. Inga direkt konkreta svar. Lätta att missuppfatta. Mycket som är svårt att ge svar på, på grund av den nya lagen som träder i kraft 1/6 men det är så i alla branscher när det är nya lagar. Bra med interaktivt moment som med Q och A. De vet vad de gör och står tydligt för sitt uppdrag.			
	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Helheten?			4 + 1 bra till mycket bra	14
Kommentarer	Viktigt att hålla tiden och inte sväva ut i långa diskussioner utan se till att samtalen leder nånvart. En informativ dag med mycket information men intressant och utvecklande. Blev lite långt bara Mycket bra men skulle varit ca en timme längre. Hela dagen gick i positiv anda och man fick reda på mycket nytt. Trevligt lärorikt. En mycket givande dag ! =) Nyttigt och tydligt. Viktig info som måste ut för att alla ska förstå. Kändes som man lärde sig en hel del. Bra sammanhållning mellan föreläsare, åhörare mm. Dock lite			

	tjatigt att prata om samma sak så pass länge som vi gjorde. Känner mig inspirerad och har fått ökad kunskap.
--	--

Utvärdering dag 2 – 2010-03-24

Vad tyckte du om passet...	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Narkotika?			9	14
Kommentarer	Väldigt bra, lätt förståelig föreläsning Tydlig förklaring och framfört så man förstår. Visste inte innan tecknen på en narkotikapåverkad person Kom sent till passet. Bra! God kunskap. Behövs mycket upprapportering. Mycket bra utfört, mycket kunniga i ämnet. Det var mycket och bra information Bra att få veta mer tecken att kolla efter. Vill ha mer kontakt med polisen. Väl kort, kunde också förevisat tex hur hasch luktar osv.			
	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Konflikthantering?			3	19
Kommentarer	Det var ett bra sätt att komma ihåg sätt att hantera på, när man satte in det i olika scenarier och tillsatte lite humor Intressant och lärorikt. Bra exempel. Tankar har ändrats, blev positiv. Bra att det togs upp och att man ser olika situationer. Tänkvärt och väl framfört. Det gav mervärde både för yrkesliv och personligt. Super super super bra! Grymt duktig. Det bästa på hela kursen! =)			

	Kunnig! Bra att alla var aktiva. Illustrerade konflikter väl och gav redskap. Behövs mycket, gav väldigt mycket. Mycket bra underhållande och gav väldigt mycket. Världsklass. En av de bästa föreläsningar jag varit på. Mycket användbar information och bra tips att ta med sig till verkligheten. Hört liknande innan men bra saker att reflektera över. Alltid nyttigt att lära sig saker! Mycket bra! Skulle behövas mer i olika sammanhang.			
	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Policy?			9 + 2 varken bra eller dåligt	11
Kommentarer	Sådär, jag vill inte säga dåligt. Det var lite svårt att få direkt intresse när man i princip bara läste innantill från pappret/overheaden. Tydligt Bra att få ta del av syfte och idéer om hur man ska göra. Något kort segment. Mycket bra enkelt och ? info. Bra att tänka på. Info är bra. Bra att det ges exempel.			
	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Kursens upplägg?			6	15
Kommentarer	Mer av: Verkliga scenario Gruppdiskussioner/uträkningar om standardglas Polisen			

	Mindre av: Läsning innantill Jag tycket att det var bra att ni hade provet direkt efter alkoholserveringsgenomgången, så att man inte blandade in narkotika och annat.			
	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Helheten?			7	16
Kommentarer	Mycket givande kurs, man fick en del "aha" och lärde sig mycket. Lärorikt. Tog upp det som behövs. Reminder för alla. Och mycket som man lär sig nytt. Bra att ha konflikthanteringen på eftermiddagen för att man då gavs möjlighet att vara mer aktiv. Väldigt mycket tankar. Mycket bra, alla borde gå detta som arbetar på rest/nattklubb/hotell/festival. Väldigt givande dag. Dag 2 var blandat, gav mig mer. Kursen har saknats.			

Utvärdering dag 1 – 2010-05-26

Vad tyckte du om passet...	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkohol gott och ont				5	18
Kommentarer	Intressant, men kan handla mer om sociala effekter av drickandet. Lättsamt och samtidigt allvarligt vilket gör det intressantare att lyssna på Att ni uppmanar till en dialog och erbjuder en utbildning För min del är jag mycket nöjd med dagen. Har fått kunskaper när det gäller bekämpning av våld genom begränsning av alkoholkonsumtion på krogen. Mycket bra. Mycket nyttigt för mig hur man går tillväga för att få tillstånden, rimlig att leva i alkoholkonsumtionen. Hinner inte skriva mera. Bra föreläsare – Bra upplägg Bra att veta om hur alkoholen påverkar människan Trodde inte det var så höga siffror på brottslighet/alkohol, nyttig info. Bra föreläsare som är kunnig och talar bra. Intressant och bra presenterat. Realistiska exempel Bra med information. Det var bra information.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkohollagen			1	4	18
Kommentarer	Bra med filmer varvat med föreläsning. Bra förklaringar, lättsamhet och bra kommunikation i gruppen och				

	från utbildare Bra föreläsare – bra upplägg Bra med personer från olika instanser. Lärt mig mycket Det är bra med en ”panel” som svarar på frågor. Lärorikt. Bra exempel Bra med en del bensträckare, lättsamt och roligt. Intressant, tydligt och bra exempel. Det var bra information. Janne pratar bra.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Polisens information			3	5	15
Kommentarer	Bra att veta när, hur man skall eller kan agera vid olika situationer. Tydligt och lätt att förstå. Kort och tydligt. Kort och otydligt i vissa fall. Alltid bra med exempel ur verkligheten. Bra att de är positiva.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkoholhandläggarnas information			1	3	19
Kommentarer	Känns som att de verkligen vill samarbeta med oss i restaurangbranschen. Fick många svar. Bra med verkliga exempel. Tydligt och bra.				

	Informativ, bra upplägg. Intressant att lyssna på. Duktiga på att svara och berätta. Bra.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Helheten				5	18
Kommentarer	Jag är nöjd med dagen mycket intressant och lärorik föreläsning Bra föreläsare Många som kunde besvara olika frågor. Fick svar på det mesta. Mycket att informera personalen hemma. Bra med bred info och möjlighet till diskussioner. Mycket bra föreläsare. Bra upplägg, bra med pauser. Intressant dag. Det var bra att växla med föreläsning-frågor-aktivitet hos gruppen! Pedagogiskt! Dock en ganska lång dag när man inte är van vid att sitta ner så länge. Lättsamt lätt att lyssna på, god mat, bra med pauser. Bra information. Viktigt att sluta i tid. Trevligt upplägg med en föreläsare som var bra på att hålla oss intresserade och vakna under alla teoripass! Tempot var bra, får ej vara för långsamt. Humor underlättade.				

Totalt 23 svar på alla delar.

Utvärdering dag 1 – 2010-05-27

Vad tyckte du om passet...	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkohol gott och ont				3	20
Kommentarer	Mycket som klarades upp. Fick upp ögon för saker man inte har tänkt på innan, at dt är en lag. Blir bättre förtroende och självkänsla. Bra med panelen och tydlig föreläsare. Tack Janne mycket bra info =) Mkt. Tänkvärt och ett bra och engagerat sätt att framföra det på! Bra föreläsare Jan. Lätt att förstå och bra upplagt. Mycket skicklig och kompetent ledare som höll i dan på ett underhållande och proffsigt sätt. Mycket användbar information och berättad på ett tydligt förstående sätt. Mkt bra föreläsare Mycket bra info och man fick svar på de frågor man många ggr undrat över eller aldrig tänkt mycket vidare på. Lärorikt hur mycket gäster påverkas. Bra information med kunnigt folk. Kul att veta lite om statistik mm.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkohollagen				9	14
Kommentarer	Något kort om tid. Nu måste jag läsa hela lagen!				

	Lite för stressigt men bra med diskussion och filmerna som gjorde problematiken mer konkret. Det var mycket att ta in. Bra men vissa lagar gör verkligen utelivet tråkigare för folk som sköter sig. Suveränt, kommer bli säkrare. En lag är alltid bra att ha framför allt när man vet vad den innebär. Känns lite som dubbla budskap emellanåt. Lite mycket teori men det måste det väl vara, kanske är det ovanan att sitta så länge. Mycket skicklig och kompetent ledare som höll i dan på ett underhållande och proffsigt sätt. Hade dock behövt mer tid! Fick lära mig mycket. Bra sammanhang i gruppen. Användbar information kom fram. Man kan jämföra informationen med sin vardag/sitt uteliv och därifrån ta andra slutsatser. Behövde mer tid =)				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Polisens information				10	12
Kommentarer	Bra att få insikt i deras roll i förebyggande arbete. Bra att väva in deras information ihop med kommunen så att det framgår att det är ett gemensamt/uppdrag. Framför allt när det gäller tillsynen. God intryck. Sakligt och bra Bra information				

	Jag vet inte om det är bara jag, men jag kan inte riktigt ta "polisen" på hans allvar eftersom jag andra ggr stött på poliser som behandlat mina närmsta illa. Men jag gjorde så gott jag kunde för att inte döma honom och tyckte att det han sa verkade trovärdigt. Bra och veta hur dom arbetar när det gäller krogar etc. Kunnig				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkoholhandläggarnas information				10	12
Kommentarer	Gärna mer ingående info. Smart att alkoholhandläggarna satt som i en panel och fick frågor från föreläsare och publik att svara på. Bra att de kunde svara utifrån de lokala förutsättningarna. Kunnig och raka svar Sakligt och bra Bra information. Så bra. De informerade om vad deras uppgift är och vilka konsekvenser det får om man inte följer lagen.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Helheten				7	15
Kommentarer	Lagom med pauser, men gärna vatten utsatt på borden. Bra lokal och lunch. Lagom många deltagare, bra med gruppdiskussioner. Tillbaka i skolan, för en dag =) Lärarik, intressant. Men kunde känna sig delaktig fastän man är "relativt" ny med infon och villkoren som gäller. Det var över min förväntan. Intressant. Det är bra att ha ett ansikte på aktuella handläggare och				

	polis. Mkt av infon har man med lärt sig. Mkt som man inte hade en aning om. Tack mycket info! =) Mkt intressant. Enormt lärorikt. Perfekt. Mycket bra info.
--	---

Totalt 23 svar på "alkohol på gott och ont" och "alkohollagen". Totalt 22 Svar på resterande tre ämnen.

Utvärdering dag 1 – 2010-05-31 kvällstid

Vad tyckte du om passet...	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkohol gott och ont				5	13
Kommentarer	Som F5 (data refresh) Fick reda på en hel del som jag ej kunnat innan och även svar på det jag frågat! Bra nya infallsvinkel. Bra upplagt med lagom långa föreläsningar + pauser. Informativt. Man får ny inblick och nytänk angående alkoholen, nyttigt och bra för alla. Mycket information. Bra att förstå ”gränser”. Det var lärorikt att vara med. Levande och intressant. Bra föreläsning. Lärorikt, tankeställare.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkohollagen				11	7
Kommentarer	Matnyttig info. Behövs som tankeväckare. Bra. Bra, men lite undvikande svar. Bra upplagt med lagom långa föreläsningar + pauser. Informativt. Passet var bra, dock det krångliga med lagar att den kan tolkas på flera olika sätt. Bra med repetition – nya vinklingar.				

	Informativt. Det var lärorikt att vara med.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Polisens information			2	11	5
Kommentarer	Bra att man förstår att man ska arbeta ihop. Dock borde ungdomarna få info om att polisen inte är ute att förstöra. Bra info.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkoholhandläggarnas information			1	9	8
Kommentarer	Bra att känna till policy. Bra att höra.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Helheten				6	12
Kommentarer	Lärt några nya saker och regler som är viktiga! Informativt och matnyttigt. Bra info. Kul med engagerade ledare, improvisation och att man blev "överaskad" förgyllde och man lärde sig mer.				

Totalt 18 svar på alla delar.

Utvärdering dag 2 – 2010-06-02 dagtid

Vad tyckte du om passet...	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Narkotika	1			2	26
Kommentarer	Intressant och informativt Lärorikt Konkret, tydligt. Mkt bra att veta, man kan aldrig få för lite information. Superbra, lätt att lyssna på, rolig, gör det lätt att förstå Informativt och intressant att lyssna på. Roligt och lärorikt. Bra att få info om narkotika hur man känner igen det och kan förebygga. Lärde mig hur lättare kan se om någon är drogpåverkad. Alltid viktigt att uppdatera sig på detta område! Magnus är bäst.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Konflikthantering				2	27
Kommentarer	Massor av tankvärda ord! Både som tjänsteman och privatperson. En otroligt engagerad och kompetent föreläsare Bra exempel. Relevant. Roligt att lyssna på. Bra med övningar mm Nya idéer på att hantera konflikter.				

	Bra att spela upp olika scenarion. Fantastiskt lärorikt och roligt! Bra talare och får behålla ens intresse hela tiden. Mycket roligt lärorikt och intressant. Super bra!!! Roligt lärorikt och jätkligt bra att veta. Väldigt långt pass! Sjukt bra! =)				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Policy			2	14	11
Kommentarer	Ok. Kunde visat de olika exempel som finns i mappen och även pratat lite om hur man kan gå tillväga praktiskt för att <u>göra</u> en policy. Gick så fort, inte så mycket att säga om ämnet mer än vad som sas. Lättsam. Kunde varit längre. Bra med idéer.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Kursens upplägg				5	22
Kommentarer	Mer av: Filmer, verklighetsbaserade händelser. Välplanerat Nöjd med upplägget kan inte se något förbättringsområde.				

	Mkt bra upplägg Mindre av: Lite bättre lunch och fika! Tog tid att gå igenom provet genom att läsa alla frågor och alternativ.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Helheten				2	25
Kommentarer	Effektivt Mkt bra upplägg Tiden flög fram! God lunch. Allt har varit väldigt lärorikt även om mycket är repetition. Det har varit lärorikt och mycket intressant. Är helnöjda och tacksamma för att få ha varit med i denna.				

Totalt 29 svar på "Narkotika" och "Konflikthantering". Totalt 27 svar på resterande tre ämnen.

Utvärdering dag 2 – 2010-06-02 kvällstid

Vad tyckte du om passet...	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Narkotika	1		2	10	15
Kommentarer	Dock kort om tid, för en som ej varit i kontakt med droger tidigare så blev det en liten grund. Lärorikt, informativt Ahaupplevelse Bra kunskap att ha anser att man redan ska besitta kunskapen Bra att veta hur det går till. Intressant. Mycket man inte vet om just knark. Välbehövlig info. Väldigt intressant att få en klarare bild av hur narkotikan verkligen flödar på krogar i lilla Halmstad. Trodde mer det var ett storstadsfenomen. Bra info, mange fick en att lyssna. Får en inblick hur man skall se vad en påverkad mönster. Mkt bra info. Mer info om själv hur vi hantera narkotikapåverkad gäst. Bra info. Kunnig och rutinerad föreläsare.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Konflikthantering			1	2	25
Kommentarer	Helt underbart och roligt. Mycket ny och utvecklande information.				

	Öppnar möjligheter hur man inflikar i situationer och i olika synvinklar. Ta gärna ut människor från kurser. Alla vågar inte räcka upp handen. En av de mest intressanta föreläsningar jag varit på. Jag kom till insikt om en mängd saker och hoppas att jag fick en ökad förståelse för både min egna samt andras reaktion. Mycket intressant. Bra talare som fick en att lyssna och hänga med i samtalet. Det kommer stärka en vid konflikter, lärorikt Bra sätt Helt ok, Lite mer ävningar på just konflikter hade inte skadat. Ont med tid. Engarerad!!! Riktigt bra "föreläsare"!!!				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Policy	1			14	11
Kommentarer	Bra att veta. Bra att få idéer om att prata med kollegor angående en gemensam arbetspolicy. Bra kunskap om förstående om hur allting fungerar.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Kursens upplägg				12	14
Kommentarer	Mer av: Konflikthantering Äcklet i filmen, grym talare. Mindre av:				

	Långa timmarna.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Helheten				8	18
Kommentarer	SKITBRA! Bra i helhet. För långa pass. Trevlig. Bra med raster ofta + god mat och fika. Bra talare, alla trevliga framför allt. Viktigt. Trevlig, rolig. Informationsrik. Roliga aktiviteter och lärorikt. Många pauser ger så mycket energi. Blir mer information som tas in. Man lärde sig mkt. Tack till alla.				

Totalt 28 svar på "Narkotika" och "Konflikthantering". Totalt 26 svar på resterande tre ämnen.

Utvärdering dag 1 – 2010-10-13

Vad tyckte du om passet...	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkohol gott och ont?			1	8	24
Kommentarer	-Uttömmande på info. Sväva dock av våra frågor så seminariet inte blir så abstrakt. -Bra fart, underhållande, inspirerande och lärorikt. Bra material! -Givande, mycket ny information. -Bra föreläsare. -Informativt, tänkvärt. -Mycket bra information, bra föreläsare. -Pedagogiskt och bra diskussioner. -Mycket bra genom att repetera är alltid bra. -Intressant, bra dialoger, mycket diskussion. -Mycket bra info med en exemplarisk kursledare, lärorikt, kul. -Hade hört mycket av den informationen sedan innan. -Bra föreläsare och intressant. -Mycket jag redan visste men vissa nya bitar. -Har varit på liknande utbildningar tidigare, detta var den bästa hittills. -Fick svar på mina frågor. -Bra pass med roliga diskussioner. Riktigt bra tips! -Mycket var självklart men bra att få klara svar. -Bra föreläsare. -Jan är bra på att fånga ens uppmärksamhet. -Fast lite långt. -Bra diskussioner. -Man lär sig nåt nytt.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkohollagen?				14	19
Kommentarer	-Samma motivering. (Uttömmande på info. Sväva dock av våra frågor så seminariet inte blir så abstrakt.) -Lärorikt! Mkt bra med poliserna! -Informativt.				

	-Vältäckande. -Bra med filmsnuttar och gruppdiskussioner. -Mycket var självklart men bra att få klara svar. -Fick bra insyn. -Bra med variation på föreläsare/panel. Lättare att ta till sig. -Inte allt berörde mig. -Man fick ny lärdom om hur man skulle hantera alkoholen vid olika tillfällen. -Intressant, bra dialoger, mycket diskussion. -Mycket nytt som jag inte visste. -Bra diskussionsformer och tillämpningar. -Mycket repetition men intressant. -Bra kopplat till verkligheten och öppen diskussion. -Lite segt men bra information. -Lite mycket frågor.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Polisens information?			2	8	20
Kommentarer	-Bra dialoger mellan alla medverkande. -Lätt att förstå. -Sakligt info. -Sade inte så mycket som jag inte visste. -Säger vad de gör. Toppen! -Fick reda på verkligen vad som gäller. -Bra att veta vad som gäller.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkoholhandläggarnas information?			1	15	14
Kommentarer	Att få möta ”kostymnissarna”. Bra att veta vad som gäller. Bra dialoger mellan alla medverkande. Kanon. Får direkta svar om vad som gäller. Lättsamt och påläst.				

	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Helheten?				8	22
Kommentarer	-Det var mycket intressant har lärt mig mycket nya saker som jag verkligen tagit till mig. Trots att det var ett långt pass så var det inte tråkigt =) -Bra dialoger mellan alla medverkande. -Jättebra. -Fast lite långt. -Bra timing i raster vilket är otroligt viktigt för att man ska orka med! -Men lite för sent för mig, kanske dela upp kursen 3-4 ggr istället. -Mycket matnyttigt och användbart. -Lite trött på slutet. God fika som piggade upp! -Trevligt! En bra kväll! Kändes som att man lärde sig mycket på kort tid. -Intressant. -Trevligt och informativt. -Lite segt, hellre 3 tillfällen. -Långt pass, jobbigt. -Mkt bra lokaler att vara i.				

Totalt 33 svar på Jan Erikssons föreläsningar och 30 svar på alla delar.

Utvärdering dag 1 – 2010-10-14

Vad tyckte du om passet...	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkohol gott och ont?				2	10
Kommentarer	-Att han använder olika metoder, gör kursen mycket mer intressant. Mycket lärorikt. -Har fått en annan bild och en hel del att tänka på. -Bra information och bra svar på alla frågor. -Bra och tydlig. -Mycket bra information. -Lärorikt, intressant. -Bra underhållare, bra inlärningsmetoder, fick svar på våra frågor.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkohollagen?				3	9
Kommentarer	-Tyckte det var bra att kommunen och polisen var på plats och man fick svar på det man ville. -Det är mycket information och mycket regler men ändå bra genomfört. -Lärorikt, intressant. -Det ger klara besked om vad som gäller helt enkelt. -Bra diskussioner.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Polisens information?				6	6
Kommentarer	-Tyckte det var trevligt att man hade olika representanter från olika kommuner. -Bra information och klara besked vad som gäller.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Alkoholhandläggarnas information?			1	6	5

Kommentarer	-Jag upplevde att de ofta inte kunde svara på våra frågor. -Svarade inte på alla frågor. -Kändes lite som att de inte kunde ge raka svar på alla frågor. Annars bra. -Jag är nöjd helt enkelt.				
	Mycket dåligt	Dåligt	Varken bra eller dåligt	Bra	Mycket bra
Helheten?			1	2	9
Kommentarer	-Verkligen något jag skulle rekommendera vidare. Mycket lärorikt. -Lärorikt och Jan var kanon, pratade klart och tydligt. -Bra information. -Mycket bra information. -Lärorik, lätt att ställa frågor och få svar. -Gott kaffe =) Bra överlag! -Har lärt mig mycket nytt, en hel del smarta saker. -Mkt bra upplägg med både tal, PowerPoint, skrivtavla, film samt en <u>jättebra</u> föreläsare!! + Intressant!!				

Totalt 12 svar på alla delar.

Utvärdering dag 2 – 2010-10-19 kvällstid

Vad tyckte du om passet...	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Narkotika?			16	25
Kommentarer	-Intressant -Det var intressant och givande -Intressant och man lärde sig en del man inte visste om. -Mycket lärorikt! Känner nu att jag har fyllt min ”ryggsäck” med mer kunskap jag inte hade innan. -Fått mycket info om hur man kan upptäcka påtända människor på vår pub -Bra sätt att prata, bra information -Bra till sist fick man lära sig det man inte visste -Riktigt bra, kul att lära sig -Jag var helt omedveten om hur vanligt narkotika egentligen är, just detta ledde till att passet kändes som för kort! Man fick inte alla svar man hoppats på. -Lärorikt -Saknar lite djupare info -Det är så bra att man lär sig känna igen symptomen som man inte annars tänker på -Intressant -Öppen dialog med alla -Fick lära mig en del nytt			
	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Konflikthantering?			8	31
Kommentarer	-Roligt och intressant -Fantastisk föreläsare -Mycket tänkvärt och jättebra och integrerande föreläsning. Tråkigt dock att han inte hann med hela sista passet. -Påläst, kunnig. Bra att blanda in oss deltagare. -Bra sätt -Grymt!! Sjukt roligt =) Väldigt intressant! -Grymt bra föreläsare, intressant och fick en att vara engagerad hela tiden. -Extremt bra! Mycket lärorikt i både yrke och vardag! Tror nog minst 40% fastnar idag =)			

	-Kul och intressant -Alltid lika kul att bli påmind om hur vi människor fungerar -Lärde mig en del -Bra, roligt , intressant -Mycket intressant och proffsig föreläsare -Fick massor med energi och många bra tips! -Olika moment =) -Otroligt duktig föreläsare som lyckades hålla igång oss trots sena timmar -Han är mycket intressant att lyssna på, rolig, underhållande. Duktig! -Brukar bli dåsig och trött på föreläsningar men han gjorde det hela roligt och intressant -Mycket bra föreläsare, kul och bra att lyssna på -Skitbra talare. Man blev jätteintresserad av han			
	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Policy?	2	10	21 (plus 2 st mellan bra och dåligt)	4
Kommentarer	-Dåligt förberedd. Ointressant. Stressat. -Tråkigt -Dåligt förberedd. Innehållslöst. Tråkig att höra på. -Givande. Mycket man inte visste. -Kändes som en repetition. -Kanske var lite väl mycket upprepningar från förra passet -Bör kanske varit mer diskussion? -Snabbt -Mer variation, enformigt -Känns väldigt individuellt för varje restaurang/kår/pub -Bra på allt -Saker vi redan pratat om -Kändes oförberedd och läste faktiskt bara innantill -Han verkade lite oengagerad och stressad -Oengagerat. Vi kan läsa. -Läsa innantill kan jag med.			
	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Kursens upplägg?		2	11	27
Kommentarer	Mer av: -Kanske 3 kvällspass -Det sociala mötet med påverkade människor			

	-Fler dagar -Intressant! Mer gruppuppgifter alla är med på. Dialog inte monolog. -Konflikthantering, alkohol -Mer av Erik -Narkotika -Konflikthantering Mindre av: -Allt är bra -Lokalen den 19/10-10 -Kvällstid -Statistik -Repetition. Jag förstår att Eric Thyrell kör sin grej men med hjälp av kommunikation kan ni lösa detta. -För långt pass: 16.30-23.00 -Värdelös lokal 2:a dag. Hörde dåligt, kvavt, brummande från kylar. -Om ni tänker använda denna lokal fler gånger så använd gärna mic. Flakten från kylen var väldigt störande.			
	Mycket dåligt	Dåligt	Bra	Mycket bra
Helheten?			12	27
Kommentarer	-Det är långa pass. Efter en arbetsdag är det svårt att hålla koncentrationen uppe. -Bra raster och påfyllning av syre och socker! -Givande och intressant hur man ska gå tillväga. -Intressant, lärorikt, roligt! -Intressant och lärorikt -Mycket matnyttig information som verkligen är tillämpbar -Lång men intressant -Mycket intressant och har fått mig att tänka till -Många raster och fikapausar med socker gjorde att man fick energi och orkade -För långt. Dela upp det i flera dagar om möjligt. Men annars mycket bra. -Lite sen tid om man ska upp och jobba dagen efter.			

	Nej	Ja, lite	Ja, mycket
6. Anser du att du fått en ökad kunskap i hur man motverkar alkoholrelaterat våld?		9	30

Kommentarer	-Ja, det tycker jag verkligen eftersom det var mycket man inte visste! -Lär sig hur man hanterar personer och vad jag har för rätt. -Har gått liknande utbildningar tidigare -Information om allt möjligt som är bra att veta -Bra narkotikalärning om massa smarta saker -Visste redan det mesta sedan tidigare deltagande =) -Fått lära mig massa spec att jag är ung och har lite erfarenhet		
	Nej	Ja, några	Ja, många
7. Anser du att du fått tips och verktyg för att lättare kunna bedriva en ansvarsfull alkoholservice när du arbetar på restaurang eller liknande?		10	30
Kommentarer	-Många nya tips man kan tillämpa =) -Skönt att ha många praktiska tips genom filmer och övningar -Mycket inom det fysiska narkotika - Ja, några i konflikthanteringen, resten är sunt förnuft		
8. Om du svarade nej på någon av frågorna 6 eller 7, vad hade vi kunnat göra annorlunda för att du skulle känna att du fått med dig tips och verktyg för hur du kan bedriva en ansvarsfull alkoholservice och/eller fått mer kunskap i hur du kan motverka alkoholrelaterat våld?	Ingen svarade på denna fråga då ingen svarade nej på varken fråga 6 eller 7.		
	Nej, poliserna verkade inte vilja samarbeta	Ja, poliserna verkade vilja samarbeta	Ja, poliserna var tydliga med detta
9. Anser du att representanterna från polisen och kommunen är villiga att få till ett bra samarbete med restaurangbranschen?		5	34

	Nej, handläggarna verkade inte vilja samarbeta	Ja, handläggarna verkade vilja samarbeta	Ja, handläggarna var tydliga med detta	
Samma fråga som ovan (9)		10	26	
Kommentarer	-De var alla mycket lyhörda för oss! -Ja, handläggarna var tydliga med detta, men de jag mött på min restaurang har INTE varit det!!!			
	Nej, inte poliserna	Nej, inte handläggarna	Ja, poliserna	Ja, handläggarna
10. Känner du efter genomgången utbildning med närvaro av poliser och kommunala handläggare att det skulle vara naturligt att ringa någon av dem för att ställa frågor?		1	37	32
Kommentarer	-Det är jättebra att man får ett ansikte bakom myndigheten -Nej, inte handläggarna. De har inte visat prov på tillräckligt sunt förnuft.			
	Nej		Ja	
11. Tror du, att du i ditt arbete, kan hjälpa till att motverka alkoholrelaterat våld med de kunskaper som förmedlats genom KRUS-utbildningen?			36	
Kommentarer	-Ja, för att gästerna ska trivas. -Jag tänker tillämpa tips jag fått under utbildningen. -Vet ju mer vad jag får göra. -Absolut -Jag har lärt mig mera -Helt övertygad om detta -Kanske			

Totalt svarade 41 personer på utvärderingen, dock saknas det svar på vissa avsnitt, vilket gör att siffrornas totalsumma varierar mellan olika avsnitt.

BILAGA 6

1	TEXT / BILD INNEHÅLL			
	N/A	N/A	N/A	N/A
2	1. Anser du att du som kursdeltagare i en KRUS-utbildning har fått ökad kunskap i hur man motverkar alkoholrelaterat våld?	Antal	Procent	Grafisk illustration
1	 1. Ja, mycket	7	53,85%	
2	 2. Ja, lite	6	46,15%	
3	 3. Nej, har samma kunskapsnivå som innan	0	0,00%	
	Totalt	13	100%	
	Medelvärde	1,46		
3	2. Anser du att du som kursdeltagare i en KRUS-utbildning har fått tips och verktyg för att lättare kunna bedriva en ansvarsfull servering när du arbetar på en restaurang/pub/klubb eller liknande?	Antal	Procent	Grafisk illustration
1	 1. Ja, många	6	46,15%	
2	 2. Ja, några	7	53,85%	
3	 3. Nej, inga alls	0	0,00%	
	Totalt	13	100%	
	Medelvärde	1,54		
4	3. Om du svarade nej på någon av frågorna 1 eller 2, vad saknade du under utbildningen och vad hade vi kunnat göra annorlunda för att du skulle känna att du fått med dig tips och verktyg för hur du kan bedriva en ansvarsfull alkoholservering och/eller för att du skulle känna att du fått mer ökad kunskap i hur du kan motverka alkoholrelaterat våld??			
	 1. Jag hade nog önskat mer verkliga relaterade händelser, hur man kan kommunicera bättre med berusade gäster. Mer hur man kan prata med en gäst vid stängning då gäster vill in på krogen/ anläggningen utan att vara "tjätig" då bråk och sura miner lätt kan uppstå.			
5	4. Anser du att representanterna från polisen och kommunen är villiga att få till ett bra samarbete med restaurangbranschen?	Antal	Procent	Grafisk illustration
	5.1 Poliser			
1	 1. Ja, de var tydliga med att de vill samarbeta	9	69,23%	
2	 2. Ja, det verkar som att de vill samarbeta	4	30,77%	
3	 3. Nej, det verkar inte som att de vill samarbeta	0	0,00%	

4	 4. Nej, de var tydliga med att de inte vill samarbeta	0	0,00%
---	---	---	-------

Totalt	13	100%
---------------	-----------	-------------

Medelvärde	1,31	
-------------------	-------------	--

5.2 Kommunal alkohollagare

1	 1. Ja, de var tydliga med att de vill samarbeta	7	53,85%
---	---	---	--------

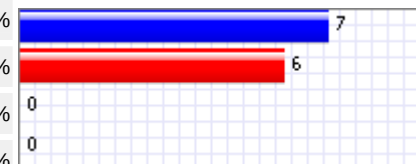
2	 2. Ja, det verkar som att de vill samarbeta	6	46,15%
---	---	---	--------

3	 3. Nej, det verkar inte som att de vill samarbeta	0	0,00%
---	---	---	-------

4	 4. Nej, de var tydliga med att de inte vill samarbeta	0	0,00%
---	---	---	-------

Totalt	13	100%
---------------	-----------	-------------

Medelvärde	1,46	
-------------------	-------------	--

6	5. Om du svarade nej på fråga 4, vad hade polis och/eller alkohollagare kunnat göra annorlunda för att visa att de vill samarbeta med restaurangbranschen?			
---	--	--	--	--

 1.				
--	--	--	--	--

7	6. Känner du efter genomgången utbildning med närvaro av poliser och kommunala alkohollagare att det skulle vara naturligt att ringa någon av dem för att ställa frågor?	Antal	Procent	Grafisk illustration
---	--	--------------	----------------	-----------------------------

7.1 Poliser

1	 1. Ja	12	92,31%
---	---	----	--------

2	 2. Nej	1	7,69%
---	--	---	-------

Totalt	13	100%
---------------	-----------	-------------

Medelvärde	1,08	
-------------------	-------------	--

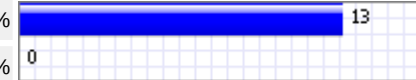
7.2 Kommunal alkohollagare

1	 1. Ja	13	100,00%
---	---	----	---------

2	 2. Nej	0	0,00%
---	--	---	-------

Totalt	13	100%
---------------	-----------	-------------

Medelvärde	1,00	
-------------------	-------------	--

8	7. Om du svarat nej på fråga 6, vad hade representanterna från polisen eller alkohollagarna kunnat göra annorlunda för att du skulle känna dig trygg att ringa till dem?			
---	--	--	--	--

 1.				
--	--	--	--	--

saknar lättillgängliga kontaktuppgifter

9	8. Bedömer du att du har ökat din kunskap gällande följande ämnen bättre nu än vad du gjorde innan du gick kursen i ansvarsfull alkoholservering?	Antal	Procent	Grafisk illustration
	9.1 Alkoholens medicinska och sociala effekter			
1	1. Ja, mycket	4	30,77%	
2	2. Ja, lite	9	69,23%	
3	3. Nej, inte alls	0	0,00%	
	Totalt	13	100%	
	Medelvärde	1,69		
	9.2 Alkohollagen			
1	1. Ja, mycket	5	41,67%	
2	2. Ja, lite	7	58,33%	
3	3. Nej, inte alls	0	0,00%	
	Totalt	12	100%	
	Medelvärde	1,58		
	9.3 Narkotika			
1	1. Ja, mycket	7	58,33%	
2	2. Ja, lite	5	41,67%	
3	3. Nej, inte alls	0	0,00%	
	Totalt	12	100%	
	Medelvärde	1,42		
	9.4 Policy			
1	1. Ja, mycket	4	33,33%	
2	2. Ja, lite	8	66,67%	
3	3. Nej, inte alls	0	0,00%	
	Totalt	12	100%	
	Medelvärde	1,67		

9.5 Konfliktthantering			
1	 1. Ja, mycket	3	27,27%
2	 2. Ja, lite	8	72,73%
3	 3. Nej, inte alls	0	0,00%
Totalt		11	100%
Medelvärde		1,73	
10	9. Om du svarat nej angående något av ämnena i fråga 8, vad hade vi kunnat göra annorlunda under utbildningen för att du skulle kunna känna att du lärt dig mer?		
	 1. Framåt småtimmarna när kvällen börjar dra sig mot sitt slut kan det lätt uppkomma konflikter och den biten hade jag gärna sett mer utbildning i.		
11	10. Tror eller tycker du, att du i ditt arbete, kan hjälpa till att motverka alkoholrelaterat våld med de kunskaper som förmedlats genom KRUS-utbildningen?	Antal	Procent
1	 1. Ja	13	100,00%
2	 2. Nej	0	0,00%
Totalt		13	100%
Medelvärde		1,00	
12	TEXT / BILD INNEHÅLL		
	N/A	N/A	N/A

BILAGA 7 - Ögonvitnesskildringar från referensgruppen

Polis i Laholms kommun

Katharina von Sydow, polis i Laholms kommun anger följande: ”I Laholm har vi haft problem med ordningsstörningar i form av framförallt misshandel kring framförallt 2 serveringsställen. Alkoholhandläggaren och jag har tillsammans med dessa krögare och även ordningsvakter arbetat för att minska ordningsstörningarna. Jag kommer att beskriva en av krogarna.

Denna krog hade 11 st. anmälningar om misshandel i eller strax utanför sin krog från jan-april 2010. Alkoholhandläggaren och polisen reagerade och kallade till ett möte. Krögaren uppmanades att gå KRUS utbildningen. Krögaren gick utbildningen i maj. Alkoholhandläggaren och polisen hade ytterligare ett möte med krögaren. Som jag tidigare nämnt var det 11 st. anmälningar om misshandel i anledning av denna krog, efter maj 2010 har det inte varit en enda! Min uppfattning är att överserveringen har försvunnit och med detta "dumfyllan" vilket resulterat i att misshandelsfallen radikalt minskat/försvunnit! Som alltid finns det sannolikt mer än en orsak till denna förändring MEN jag är övertygad om att utbildningen gjorde den stora skillnaden.

När vi har varit ute och gjort kontroller upplever jag att förståelsen är betydligt större på de krogar som har gått utbildningen. Jag tycker också att bemötandet är bättre man förstår varför vi är där och man förstår sin egen roll. Berusningsnivån har varit lägre på flertalet av de krogar som gått utbildningen, dock ej på alla. Jag upplever inte att påringningarna blivit fler men kommunikationen har ändå underlättat eftersom alla har fått ett ansiktet på namnet!”

Alkoholhandläggare i Laholms kommun

Alkoholhandläggaren i Laholms kommun Michael Andersson uppger att: ”Efter att vi har utbildat krögare från Laholm har jag märkt en tydlig förändring. Vissa av dem, som har varit på utbildning, är nästan stolta över att få visa upp sin verksamhet när vi har tillsyn. De som är utbildade har en förståelse då vi samtalar kring problem som vi sett vid deras krog. Ett serveringställe hade en hel del problem tidigare, idag är det i stort sett borta. Krögaren har själv kommit till mig och bitt om råd kring hur han ska arbeta med problemet. Detta är KRUS en stor del i, även att kontakten med krögarna var bra tidigare så är den än bättre idag. Nu har jag fler påringningar i olika ärenden. Samt har samarbetet mellan mig, vakter och andra alk.handläggare blivit fruktansvärt bra.”

Polis i Halmstads kommun

Magnus Pålsson, polis i Halmstads kommun, rapporterar från den senaste tillsynen gjord på restauranger i Halmstads kommun till projektledaren för KRUS: ”Här kommer ett protokoll från den senaste tillsynen. Som du märker var det inga anmärkningar mot ordningsläge och berusningsnivå. Vi träffade inte heller på några underåriga personer som blev serverade alkohol. Om det beror på utbildningen i ansvarsfull alkoholservering eller på att det var en regnig fredagkväll dagarna innan lönehelg, låter jag vara osagt.

Beträffande bemötandet tycker jag mig märka att det numera är mer odramatiskt när vi kommer och vill gör en tillsyn. Ofta känner personalen igen oss och det är lättare att prata med ansvarig. Vi har nog också blivit bättre på att bemöta krogpersonalen. Det är lättare att kommunicera och visa på de saker vi tittar på vid kontrollen. Vi pratar samma språk.”

Krögare i Halmstads kommun

Mikael Wallin, krögare i Halmstads kommun uppger att; ”Jag upplever att det är lugnare och att de flesta har mer koll nu än innan. Dock inte koll på alla. Men i det stora hela så ser jag det positivare hela vägen och de som jobbar är mer på sin vakt och håller lite efter varandra.

Samverkan känns med mycket bättre och vi pratar mer samma språk eller jobbar mot samma mål. (Krögare, myndigheter osv). Nu när man har öppnat upp gränserna (om det nu fanns några för vissa kanske?) Jag jobbar ju så mycket med detta och har oftast haft bra relationer. Men i krögarföreningen och rent allmänt så tycker jag hittills folk är positiva till samverkan och alla förstår varandra bättre. Jag har propagerat ganska mycket för detta och försökt få folk att förstå hur viktigt det är. Kan vi fortsätta med Krus på ett sätt som vi gör nu och få in så många som möjligt hela tiden att gå när de börjar på krogen så kommer detta ge otroliga resultat. Bra om man kan marknadsföra detta så mycket som möjligt för att allmänheten också skall fatta vilket ansvar vi har på krogen.

Sen så måste det finnas en samordnare som sköter alla dessa saker som krävs för att detta skall funka och blir så bra som det varit och tänkt. Vår projektledare Johanna Nilson är ett bra exempel på det och har gjort ett fantastiskt bra jobb. Jag är övertygad att det har gått så bra pga att Johanna har legat på och informerat så att alla engagerat sig därför har det varit så bra uppslutning på utbildningen.”

Alkoholhandläggare i Hylte kommun

Lotta Schurmann, alkoholhandläggare i Hylte kommun, meddelar att de gjort tillsynsbesök så pass sällan att det inte går att dra några slutsatser gällande resultat från utbildningen i ansvarsfull alkoholservering. Dock hoppas hon att ”åtminstone viss del av de som har deltagit i utbildningen känner sig säkrare i sina roller och även känner stöd i att andra krögare arbetar med ansvarsfull alkoholservering.”

Bilaga 8 - Informationsspridning

Utfört from 2010-03-01 tom 2010-12-31

Utskick

- Inbjudan samt påminnelse om inbjudan till utbildning i mars, maj/juni och oktober 2010. Dessa har skickats till krögare och ordningsvaktsbolag i södra Hallands kommuner.

- Inbjudan till informationsträff om den nya alkohollagen till krögare och ordningsvakter (dock inställt)

Information på hemsidor

- Länsstyrelsen i Hallands läns hemsida

http://www2.lansstyrelsen.se/HALLAND/SV/MANNISKA-OCH-SAMHALLE/FOLKHALSA/ALKOHOLSERVERING/Pages/Ansvarsfull_alkoholservering.aspx

- Halmstads kommun – Trygga Halmstads hemsida;

<http://www.halmstad.se/naringslivarbete/tillstandochreglerforforetag/alkoholtobakochreceptfrialakemedel/utbildningarkrus.2280.html>

- KRUS hemsida;

www.krushalland.se

- Hylte kommuns hemsida

<http://www.hylte.se/Page.asp?PageNumber=1083>

- Halmstads näringsliv AB;

http://www.halmstadsnaringsliv.se/website1/1.0.1.0/76/1/?item=art_art-s1/1808&group=art_art_grp-s1/3

Intern information

Intern information inom kommun, polis, länsstyrelse, högskolan i Halmstad samt restaurangbranschen

Referensgruppsmedlemmarna informerar kontinuerligt sina chefer, kollegor och anställda om projektets framfart.

Presentationer i olika sammanhang

Presentation om Ansvarsfull alkoholservering

- på informationsträff för krögare och ordningsvakter
- för samordnare för förebyggande arbete i Halland
- vid personalinformation på Länsstyrelsen i Hallands län
- på Folkhälsorådet i Hylte kommun
- på möte för ordningsvakter hos polisen i halmstad
- på krögarföreningsmöte i Halmstad

Samt spridning av information om ansvarsfull alkoholservering i lokala, regionala samt nationella nätverk.

Synlighet i Media

Artiklar

Polisens hemsida

<http://www.polisen.se/sv/Aktuellt/Nyheter/Halland/jan-mars/Ansvarsfull-alkoholservering----Polisen-samverkar-med-krogare/>

Göteborgsposten

<http://www.gp.se/nyheter/halland/1.345840-krogare-och-polis-samarbetar>

Hallandsposten

”Krogpersonal rustas för att kunna lösa konflikter”, Halmstadsidorna, sid 12, 2010-03-25.

Annonser i tidningar

- Om utbildning i ansvarsfull alkoholservering, vid flera tillfällen, i Hallandsposten, Restauratören samt Metro Student.

- Om informationsträff om KRUS, i Hallandsposten.

- Blänkare om vad du som gäst kan förvänta dig på krogen, i Hallandsposten.

- Om vilka restauranger som är RUSTAD-certifierade (i Falkenberg), i Hallads Nyheter.

Övrig annonsering

Uppsättning av affischer med information om Ansvarsfull alkoholservering har skett i södra Hallands kommuner.

LÄNSSTYRELSEN
HALLANDS LÄN